

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту (декан факультету)

(підпис) Олег ШЕРЕМЕТ
(прізвище та ініціали)

«___» _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

(підпис) Ольга МИХАЙЛЕНКО
(прізвище та ініціали)

«___» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: «Облікове, інформаційне та контрольне забезпечення процесів
формування і використання власного капіталу»

Виконав: здобувач 2 курсу, групи ЗБО-2-2М

(прізвище, ім'я, по батькові повністю) Коломієць Дар'я Олексіївна
(підпис)

Керівник _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) Соломчук Людмила Миколаївна
(підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали) _____
(підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту

О.В Михайленко

«05» вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Коломієць Дар'я Олексіївна

1.Тема роботи: «Облікове, інформаційне і контрольне забезпечення процесів формування і використання власного капіталу»

Керівник проекту к.е.н., доц., Соломчук Людмила Миколаївна

Затверджена наказом по університету від «30» серпня 2024 року №670-КС

2.Строк подання студентом проекту: 01 грудня 2024 року

3.Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бух обліку ПП "МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД"», фінансова та статистична звітність ПП "МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД"» за 2022-2023 роки

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити): економічна суть власного капіталу, нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту власного капіталу в Україні та світі; особливості організації та методики обліку процесів формування і використання власного капіталу; сучасні інформаційні технології обліку процесів формування і використання власного капіталу; організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»; виробничо-господарська діяльність та фінансовий стан ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» за 2022-2023 рр., методологічні а практичні основи аналізу формування і використання власного капіталу підприємства; аудит процесу формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД».

5.Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо): підходи до визначення власного капіталу підприємства у наукових джерелах; кореспонденція рахунків з обліку зареєстрованого (пайового капіталу); порядок ведення аналітичного обліку власного капіталу; основні фінансово – економічні показники діяльності ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” в 2022 – 2023 рр.; аналітична схема процесу аналізу власного капіталу; аналіз динаміки власного капіталу ПП “Макдональдс Юкрейн

ЛТД” в 2022 – 2023 рр., тис.грн.; динаміка змін власного і залученого капіталу ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” в 2022 – 2023 рр., тис.грн., динаміка змін власного і залученого капіталу ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” в 2022 – 2023 рр., тис.грн.; програма аудиту власного капіталу ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Дата видачі завдання 05 вересня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	09.09.24-15.09.24	Виконано
2.	Розділ 1.Методологічні основи облікового, інформаційного та контрольного забезпечення процесів формування та використання власного капіталу підприємства	16.09.24-07.10.24	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз діяльності ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» та організація і методика проведення економічного аналізу формування та використання власного капіталу	08.10.24-27.10.24	Виконано
4	Розділ 3. Теоретико-методологічні основи аудиту процесів формування та використання власного капіталу підприємства.	28.10.24-17.11.24	Виконано
7.	Висновки і пропозиції	18.11.24-26.11.24	Виконано
8.	Список використаних джерел	27.11.24-30.11.24	Виконано

Здобувач

(підпис)

Коломієць Д.О.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)

Соломчук Л.М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна магістерська робота на тему «Облікове, інформаційне та контрольне забезпечення процесів формування і використання власного капіталу» містить: 111 сторінок тексту, 29 таблиць, 10 рисунків, 64 найменування джерел використаної літератури.

Дослідження присвячене проблемі удосконалення облікового, інформаційного та контрольного забезпечення процесів формування і використання власного капіталу підприємства.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, переліку використаної літератури та додатків.

В першому розділі висвітлено методологічні основи облікового, інформаційного та контрольного забезпечення процесів формування і використання власного капіталу підприємства, а саме проведено наукові дослідження економічної сутності власного капіталу, проаналізовано нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту власного капіталу в Україні та світі; з'ясовано особливості організації та методики обліку процесів формування і використання власного капіталу; досліджено сучасні інформаційні технології обліку процесів формування і використання власного капіталу.

У другому розділі наведено організаційно-економічну характеристику та організацію обліку на ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»; проведено аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» за 2022-2023 рр. та визначено методологічні а практичні основи аналізу формування і використання власного капіталу досліджуваного підприємства.

Третій розділ містить детальну інформацію про аудит процесу формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД».

За результатами здійсненого у магістерській роботі дослідження запропоновано напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів процесу формування і використання власного капіталу.

Ключові слова: власний капітал, облік, аудит, фінансовий стан, підприємство, вилучений капітал, неоплачений капітал, резервний капітал, додатковий капітал, зареєстрований капітал.

ABSTRACT

Qualification master's thesis on the topic "Accounting, information and control support of the processes of formation and use of equity capital" contains: 105 pages of text, 29 tables, 10 figures, 64 names of sources of used literature.

The study is devoted to the problem of improving the accounting, information and control support of the processes of formation and use of equity capital of the enterprise.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions and proposals, a list of used literature and appendices.

The first section highlights the methodological foundations of accounting, information and control support of the processes of formation and use of equity capital of the enterprise, namely, scientific research into the economic essence of equity capital was conducted, the regulatory and legal regulation of accounting, analysis and audit of equity capital in Ukraine and the world was analyzed; the features of the organization and methodology of accounting for the processes of formation and use of equity capital were clarified; modern information technologies for accounting for the processes of formation and use of equity capital are investigated.

The second section provides an organizational and economic characteristic and organization of accounting at FDI "MACDONALD'S UKRAINE LTD"; an analysis of the production and economic activities and financial condition of FDI "MACDONALD'S UKRAINE LTD" for 2022-2023 is carried out and the methodological and practical foundations of the analysis of the formation and use of equity capital of the studied enterprise are determined.

The third section contains detailed information on the audit of the process of formation and use of equity capital of FDI "MACDONALD'S UKRAINE LTD".

Based on the results of the research carried out in the master's thesis, directions for improving the accounting, analytical and control aspects of the process of formation and use of equity capital are proposed.

Keywords: equity, accounting, audit, financial condition, enterprise, withdrawn capital, unpaid capital, reserve capital, additional capital, registered capital.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОГО, ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	13
1.1.Наукові дослідження економічної сутності власного капіталу	13
1.2.Нормативно – правове регулювання обліку, аналізу та аудиту власного капіталу в Україні та світі.....	18
1.3.Організація та методика обліку процесів формування і використання власного капіталу	22
1.4.Сучасні інформаційні технології обліку процесів формування і використання власного капіталу	38
Висновки до розділу 1.....	43
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	45
2.1. Організаційно – економічна характеристика та організація обліку на ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»	45
2.2. Аналіз виробничо – господарської діяльності та фінансового стану ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» за 2022-2023 рр.	52
2.3. Методологічні та практичні основи аналізу формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» за 2022-2023 рр.	59
Висновки до розділу 2.....	69
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	71
3.1. Теоретичні аспекти аудиту власного капіталу	71
3.2.Організація проведення аудиту процесів формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»	79
3.3. Напрями удосконалення обліково – аналітичних та контрольних аспектів процесів формування і використання власного капіталу.....	84
Висновки до розділу 3.....	92
ВИСНОВКИ	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	102

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Однією із базових аксіом сучасної підприємницької діяльності являється осмислення того, що капітал є важливою складовою успіху будь-якого бізнесу, який орієнтований на тривале економічне зростання. Тому особливої уваги управлінців потребують питання розробки й впровадження ефективних стратегій фінансування підприємницької діяльності, в якій базове місце займає проблема ефективного управління формуванням і функціонуванням капіталу. Капітал виступає економічною категорією, через яку виражаються суспільні відносини виробництва. Відсутність єдиного та чіткого визначення капіталу й окремих його елементів, в тому числі і власного капіталу, викликає утворення проблем при веденні бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Ефективність функціонування підприємств значною мірою залежить від правильності ведення бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту власного капіталу, що має сприяти вчасному наданню необхідної інформації стосовно виявлених внутрішніх резервів, покращення використання активів, економії матеріальних і трудових ресурсів. Також важливою складовою організації бухгалтерського обліку є розробка і затвердження розміру і структури власного капіталу, через те, що це вагомий інструмент в управлінні підприємством, що являється одним із вирішальних факторів впливу на ефективність роботи підприємства. Одним з найважливіших завдань бухгалтерського обліку являється достовірне і повне відображення у ньому і розкриття у фінансовій звітності прав власників. Обсяг власного капіталу виступає важливою економічною категорією через те, що вказує на платоспроможність підприємства. Особливістю даної категорії являється невизначеність власного капіталу із точки зору місцезнаходження його на підприємстві. Тому питання щодо обліку, аналізу і аудиту власного капіталу являються дуже актуальними та є необхідність у їх подальшому

вдосконаленні. Показник рівня власного капіталу являється базовим інформативним показником у будь-якого суб'єкта господарської діяльності.

Формування якісного інформаційного забезпечення стосовно означеного джерела створення активів підприємства дозволяє оптимізувати його обсяг і структуру, виробничі та фінансові показники діяльності, виступити базою для аналітичних прогнозів стосовно майбутнього розвитку. Облікова інформація щодо складу і зміни у власному капіталі підприємства являють собою інформаційну основу. Вона формується, реєструється, накопичуються та узагальнюється в фінансовій звітності підприємства та надається користувачам для обробки й ухвалення управлінських рішень стосовно власного капіталу.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в систематизації, розширенні і закріпленні теоретичних знань, визначенні проблемних питань з методики, організації та практики обліку, аналізу та аудиту власного капіталу, розробка рекомендацій з їх удосконалення та практичного використання для прийняття виважених облікових і управлінських рішень в сучасних умовах господарювання.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- розгляд економічної сутності власного капіталу підприємства;
- проведення огляду нормативно – правової бази з обліку, аналізу і аудиту власного капіталу підприємства;
- дослідження організації та методики обліку процесів формування і використання власного капіталу підприємства;
- огляд сучасних інформаційних технологій обліку процесів формування і використання власного капіталу;
- наведення організаційно – економічної характеристики і організації обліку ПП «МАКДОНАЛЬДЗ УКРЕЙН ЛТД»;
- оцінка виробничо – господарської діяльності та фінансового стану підприємства;

- дослідження методичних і практичних основ аналізу формування і використання власного капіталу підприємства;
- огляд теоретичних аспектів аудиту власного капіталу;
- оцінка організації проведення аудиту процесів формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»;
- обґрунтування напрямів удосконалення обліково – аналітичних та контрольних аспектів процесів формування і використання власного капіталу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та організаційно-методичних аспектів бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту операцій власним капіталом у ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД».

Об’єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є операції з формування та використання власного капіталу підприємства, що підлягають відображенню в системі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту.

Методи дослідження. Базою дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних явищ і процесів. При дослідженні теоретичних та практичних аспектів обліку, аналізу і аудиту власного капіталу використано методи індукції та дедукції, монографічний метод, метод спостереження та узагальнення. Також використані такі прийоми, як: порівняння, деталізація показників, абсолютних та відносних величин. Табличний та графічний прийоми використано для відповідної ілюстрації одержаних результатів досліджень.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОГО, ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Наукові дослідження економічної сутності власного капіталу

Термін «капітал» має походження від лат. слова *capitalis* – «головний». В повсякденному житті капіталом вважають: в вузькому розумінні – суму заощаджень, яка достатня для ведення підприємницької діяльності, а у широкому розумінні – усе те, що має якусь цінність. В економічній теорії капіталом вважають вартість, що має властивість само зростати і приносити так звану додаткову вартість.

Представники класичної політичної економії (Д. Рікардо, А. Сміт, Ж.Б. Сей і ін.) вважали капітал сукупністю матеріальних благ, які задовольняють людські потреби у збільшенні вартості. Тобто, капітал ототожнювався з засобами виробництва. Схожі уявлення також характерні для неокласиків (А. Маршала і ін.), а також деяких сучасних економістів (С. Фішера, П. Самуельсона і ін.).

Марксистська економічна теорія охарактеризувала капітал як сукупність економічних відносин людей, які властиві для системи найманої праці, тобто відносини із приводу привласнення власниками засобів виробництва результатів неоплаченої праці найманих працівників (так званої додаткової вартості). В такому трактуванні капітал – носій відносин із експлуатації капіталістами найманої праці.

Сучасний монетаризм (М. Фріден і інші) уподібнює капітал із грошима чи їх замінниками – кредитними грошима, що в своєму русі (обороті) приносять доходи, тобто, із цієї точки зору, капітал є багатством, яке існує у формі грошей.

Насамкінець, прихильники маржиналізму (представники австрійської

економічної школи і їх сучасні послідовники) наголошують, що капітал – це усе, що приносить доходи як результат різної оцінки окремими економічними суб'єктами існуючих та майбутніх економічних благ [62, с.192].

Розглянувши дані підходи, можна дати узагальнене визначення капіталу. Капітал – вартість, що у своєму русі збільшується, приносячи доходи, тобто це – самозростаюча вартість. Зважаючи на принцип єдиного грошового вимірника, капітал в бухгалтерському обліку є сукупністю майнових засобів, які призначені для господарських цілей, виражених у грошових одиницях. Підходи до визначення власного капіталу у наукових джерелах узагальнені в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення власного капіталу підприємства у наукових джерелах

Автор	Визначення власного капіталу
Безкоровайна Л.В. [2]	Власним капіталом є власні джерела підприємства, що внесені його засновниками чи суми реінвестованого чистого прибутку, що використані для формування активів підприємства
Бутинець Ф.Ф. [5]	Власним капіталом є загальна вартість засобів підприємства, що йому належать на праві власності та використовуються для створення його активів
Голов С.Ф. [6]	Власний капітал – капітал, який створюється акціями, тобто коштами власників (інвесторів) в обмін на продані їм акції
Городня Т.А. [8]	Власним капіталом вважають нагромадження шляхом зберігання запасу економічних благ у формі грошових коштів і реальних капітальних товарів, який залучається його власниками у економічний процес як інвестиційний ресурс та чинник виробництва з метою одержання доходу
Горбатенко А.А. [7]	Власний капітал відображає загальний обсяг коштів в грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, які вкладені у актив підприємства
Іщенко Я.П. [23]	Власний капітал – це необхідний фактор виробництва, який включає компоненти боргу, прибуток нерозподілених, привілейованих і звичайних акцій
Катан Л.І. [24]	Власним капіталом є певним вираженням фінансових відносин, які виникають між акціонерним товариством (корпорацією) і іншими суб'єктами господарювання стосовно його формування і використання
Максимова В.Ф. [34]	Власним капіталом є власні джерела фінансування підприємства, які вкладені його засновниками без визначеного терміну їх повернення, накопичені суми реінвестованого прибутку на протязі терміну функціонування підприємства і інші власні джерела
Нужна О.А. [42]	Власний капітал – загальна вартість власних засобів підприємства, що належать йому на праві власності й застосовуються ним для створення його активів

Рудика В.І., Сукрушева Г.О., Гонтар Т.Ю.[55]	Власний капітал – це фінансові відносини стосовно створення джерел фінансування підприємства за рахунок коштів засновників, в також суми реінвестованого чистого прибутку
Хмелевська А.В., Незборецька Г.М. [62]	Власним капіталом є модифікована величина заборгованості підприємства засновникам у обсязі вартості активів, що ним забезпечуються

Дослідивши економічну сутність капіталу підприємства, необхідно також зазначити властиві йому характеристики [58, с.146]:

- капітал підприємства є основним фактором виробництва. В системі факторів виробництва (земля, капітал, праця) капіталу належить базова пріоритетна роль, оскільки він поєднує всі фактори у єдиний виробничий комплекс;

- характеризує фінансові ресурси підприємства, які приносять прибутки;

- капітал є базовим джерелом створення добробуту його власників. Частина капіталу у поточному періоді виходить із його складу та попадає у «кишеню» власника, а частина капіталу, яка накопичується, забезпечує задоволення потреб власників в майбутньому;

- капітал підприємства являється головним вимірником його ринкової вартості. В даній якості виступає перш за все власний капітал підприємства, який визначає обсяг його чистих активів. Поряд із цим, величина використовуваного власного капіталу характеризує одночасно й потенціал залучення підприємством позикових фінансових засобів, які забезпечують отримання додаткового прибутку. В сукупності із іншими факторами – створює базу оцінки ринкової вартості підприємства;

- динаміка капіталу підприємства є найважливішим показником рівня його ефективності господарської діяльності. Спроможність власного капіталу до самозростання характеризує і рівень формування та ефективний розподіл прибутку підприємства, здатність його підтримувати фінансову рівновагу за рахунок внутрішніх джерел.

Власний капітал виконує наступні функції [45, с.74]:

- самотійності і влади – величина власного капіталу визначає рівень незалежності і впливу його власників на підприємство;
- відповідальності й захисту прав кредиторів – відображений у балансі підприємства власний капітал являється для зовнішніх користувачів еталоном відносин відповідальності на підприємстві, а також захистом кредиторів від втрат капіталу;
- довгострокового кредитування – перебуває у розпорядженні підприємства протягом необмеженого часу;
- фінансування ризику – власний капітал застосовується для фінансування ризикових інвестицій, на що кредитори можуть не погодитись;
- кредитоспроможності – при наданні кредиту, за інших рівних умов, перевагу банк надає підприємствам із меншою кредиторською заборгованістю та більшим власним капіталом;
- компенсації понесених збитків – тимчасові збитки повинні погашатись за рахунок власного капіталу;
- розподілу доходів та активів – частки окремих власників в капіталі є базою при розподілі фінансового результату і майна при ліквідації підприємства.

Джерела формування власного капіталу бувають:

- внутрішні – до них належить прибуток, який залишається в розпорядженні підприємства, амортизаційні відрахування та інші джерела;
- зовнішні – до них відноситься акціонерний і пайовий капітал, безоплатна фінансова допомога і інші джерела.

Власним капіталом є загальна вартість засобів підприємства, що належать йому на праві власності і ним використовуються для формування активів. Класифікацію власного капіталу по формі і рівню відповідальності наведено на рис. 1.1.

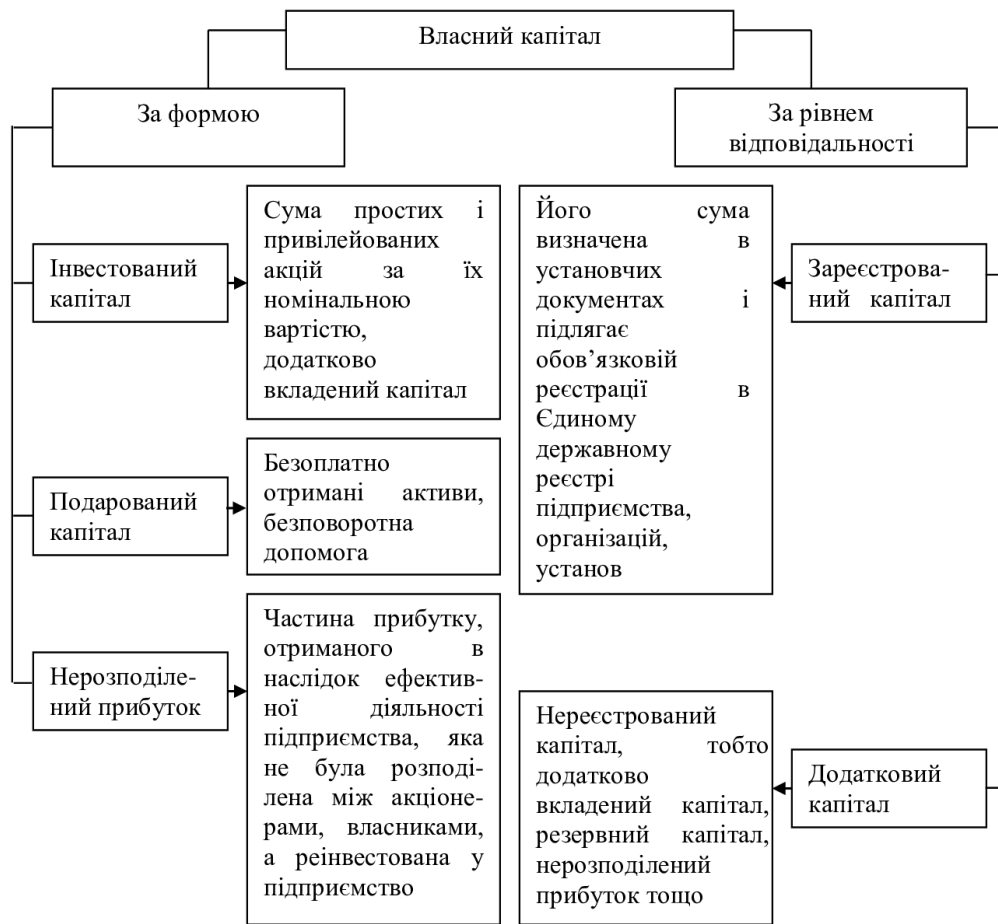

Рис. 1.1. Класифікація власного капіталу [42, с.500]

Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинно мати економічні ресурси, які називаються активами підприємства. Якщо активи підприємства створюються лише за рахунок власних коштів (власного капіталу), має місце наступне балансове рівняння (1.1):

$$\text{Активи} = \text{Власний капітал} \quad (1.1)$$

Активи підприємства можуть збільшуватись за рахунок коштів інших підприємств та фізичних осіб. У цьому випадку підприємство буде мати заборгованість (зобов'язання).

З врахуванням заборгованості вищенаведене рівняння набуде вигляду:

$$\text{Активи} = \text{Власний капітал} + \text{Зобов'язання} \quad (1.2)$$

Перетворюючи рівняння (1.2), можна обрахувати власний капітал таким чином:

$$\text{Власний капітал} = \text{Активи} - \text{Зобов'язання} \quad (1.3)$$

В формулі (1.3) обсяг власного капіталу визначається як різниця між вартістю активів та зобов'язаннями до сплати.

Відповідно до передмови до Міжнародних бухгалтерських стандартів, опублікованих Комітетом з міжнародних бухгалтерських стандартів в листопаді 1982 р., капітал є різницею між активами та пасивами [39].

Згідно із Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [21], власний капітал – це різниця між активами і зобов'язаннями підприємствами.

Отже, на обсяг власного капіталу суттєво впливає оцінка у бухгалтерському обліку активів та зобов'язань, яка була використана при створенні підприємства, хоча випадково вона може збігатись з сукупною ринковою вартістю акцій підприємства або із сумою, яку можна одержати від реалізації чистих активів частинами чи підприємства у цілому. У всіх випадках власний капітал являється складовою частиною загальних джерел підприємства чи частиною його пасивів.

1.2. Нормативно – правове регулювання обліку, аналізу та аудиту власного капіталу в Україні та світі

Облік власного капіталу на міжнародному рівні регулюють наступні нормативні активи [39]:

- Концептуальна основа складання і подання фінансової звітності;
- Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 «Подання фінансових звітів»;
- Міжнародний стандарт фінансової звітності 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання».

Спеціального міжнародного стандарту фінансової звітності, який

присвячений питанням обліку і звітності при операціях із статутним капіталом та власними акціями, не існує, але деякі питання із даної тематики розглядаються у двох Тлумаченнях, які випущені Постійним комітетом із тлумачень при Комітеті із міжнародних стандартів фінансової звітності – ПКТ 16 «Акціонерний капітал: викуплені інструменти власного капіталу (власні викуплені акції)» та ПКТ 17 «Власний капітал: витрати на операції з власним капіталом» [39].

Відповідно до МСФЗ 1 «Подання фінансових звітів» в звітності підприємства має бути розкрита наступна інформація, що стосується власного капіталу: кількість акцій, які дозволені до випуску, випущені і знаходяться у обігу; частка неоплаченого капіталу; номінальна чи юридично визначена (оголошена) вартість акцій; зміни рахунків акціонерного капіталу за період; права, привілеї і обмеження, які стосуються розподілу дивідендів і оплати капіталу; відстрочені дивіденди по привілейованим кумулятивним акціям; викуплені акції; акції, які зарезервовані для майбутніх випусків, відповідно до опціонних й продажних контрактів, включаючи умови і суми; додатковий капітал (емісійний дохід); додатковий капітал від переоцінки; резерви і накопичений (нерозподілений) чистий прибуток.

Якщо підприємство не є акціонерним товариством, воно розкриває інформацію, аналогічну наведеній вище: відображає зміни на протязі періоду по кожній категорії частки у капіталі й права, привілеї і обмеження, які пов'язані із кожною категорією частки у капіталі.

Основні нормативно – правові акти, які використовуються в Україні і регулюють облік, аналіз і аудит власного капіталу на підприємстві, розглянуті в табл.1.2.

Характеристики основних нормативно – правових актів, які
використовують при веденні обліку, аналізу і аудиту та складанні звітності
щодо власного капіталу підприємства

Назва нормативно – правового акта	Використання при веденні обліку і прийнятті управлінських рішень
Цивільний кодекс України [63]	Визначає поняття власного і зареєстрованого капіталу в Україні і основні засади його формування
Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV [12]	Відповідно до Конституції України встановлює правові засади господарської діяльності, що базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності. Визначає джерела формування зареєстрованого капіталу й порядок розподілу прибутку
Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 №41 [49]	У ньому відображені особливості формування власного та зареєстрованого капіталу господарських товариств – акціонерних, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств і командитних товариств.
Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018р. № 2275-VIII [50]	Визначає особливості функціонування ТОВ та ТДВ та створення їх зареєстрованого капіталу
Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» № 996- XIV від 16.07.1999 [48]	Визначено особливості ведення обліку в Україні, в т.ч. і обліку власного капіталу та складання фінансової звітності в Україні.
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [47]	Визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні, у т.ч. і аудиту власного капіталу
Н(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затв.Наказом МФУ від 07.02.2013 [21]	Регламентує порядок формування фінансової звітності в тому числі і Балансу (звіту про фінансовий стан) та Звіту про власний капітал, у яких наведено дані щодо його елементів і їх динаміки.
Порядок подання фінансової звітності затв. Постановою КМУ №419 від 28.02.2000 [51]	Розглядає особливості подання фінансової звітності, в т.ч. Звіту про власний капітал користувачам

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» затв. Наказом МФУ від 27.06.2013 №628 [27]	Визначає порядок формування консолідованої фінансової звітності, в т.ч. консолідованого Звіту про власний капітал і загальні вимоги до розкриття інформації стосовно її складання
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затв.Наказом МФУ від 25.02.2000 р. №39 [59]	Визначає порядок формування спрощеної фінансової звітності, в т.ч. і Балансу, у якому міститься інформація про власний капітал підприємства
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» затв. Наказом МФУ від 28.05.1999 р. №137	Визначає порядок виправлення помилок, внесення і розкриття інших змін в фінансовій звітності
Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом МФУ від 28.03.2013 №433 [38]	Розглядає розкриття інформації по статтям Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. Наказом МФУ 30.11.99 №291 [46]	Визначає основні рахунки, які використовує підприємство для узагальнення даних про господарські операції на підприємстві, в т.ч. рахунки обліку власного капіталу
Інструкція щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій, затв. Наказом МФУ 30.11.99 №291 [22]	Встановлює призначення та порядки ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність та рух активів, капіталу і зобов'язань й факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій і інших юридичних осіб

Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [40]	Регулюють виконання завдань із аудиту, огляду, іншого надання впевненості й супутніх послуг, що здійснюються відповідно до Міжнародних стандартів аудиту
--	--

Таким чином, нормативно-правове забезпечення обліку, аналізу і аудиту власного капіталу складається із низки законодавчих та нормативних актів, основними із яких є: Закони України «Про господарські товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та Господарський кодекс України.

1.3.Організація та методика обліку процесів формування і використання власного капіталу

Складові власного капіталу представлені на рис.1.2.

Основним елементом власного капіталу підприємства є зареєстрований (пайовий) капітал.

Зареєстрований капітал – організаційно-правова форма капіталу, обсяг якого визначається установчими документами суб'єкта господарювання відповідно до чинного законодавства.

Законом України «Про господарські товариства» від 19.09.1991р. №1576-XII [49] встановлений мінімальний розмір зареєстрованого капіталу акціонерного товариства, який складає суму, еквівалентну 1250 мінімальним заробітним платам, виходячи з ставки мінімальної заробітної плати, яка актуальна на момент створення акціонерного товариства.

Зареєстрований капітал товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, командитних, повних та приватних підприємств – це сукупність внесків учасників відповідно до установчого договору (статуту) у сумі, необхідній для забезпечення діяльності підприємства. Розміри зареєстрованого капіталу зазначених підприємств не

обмежуються, його розмір визначається засновниками та залежить, насамперед, від виду та масштабу діяльності.

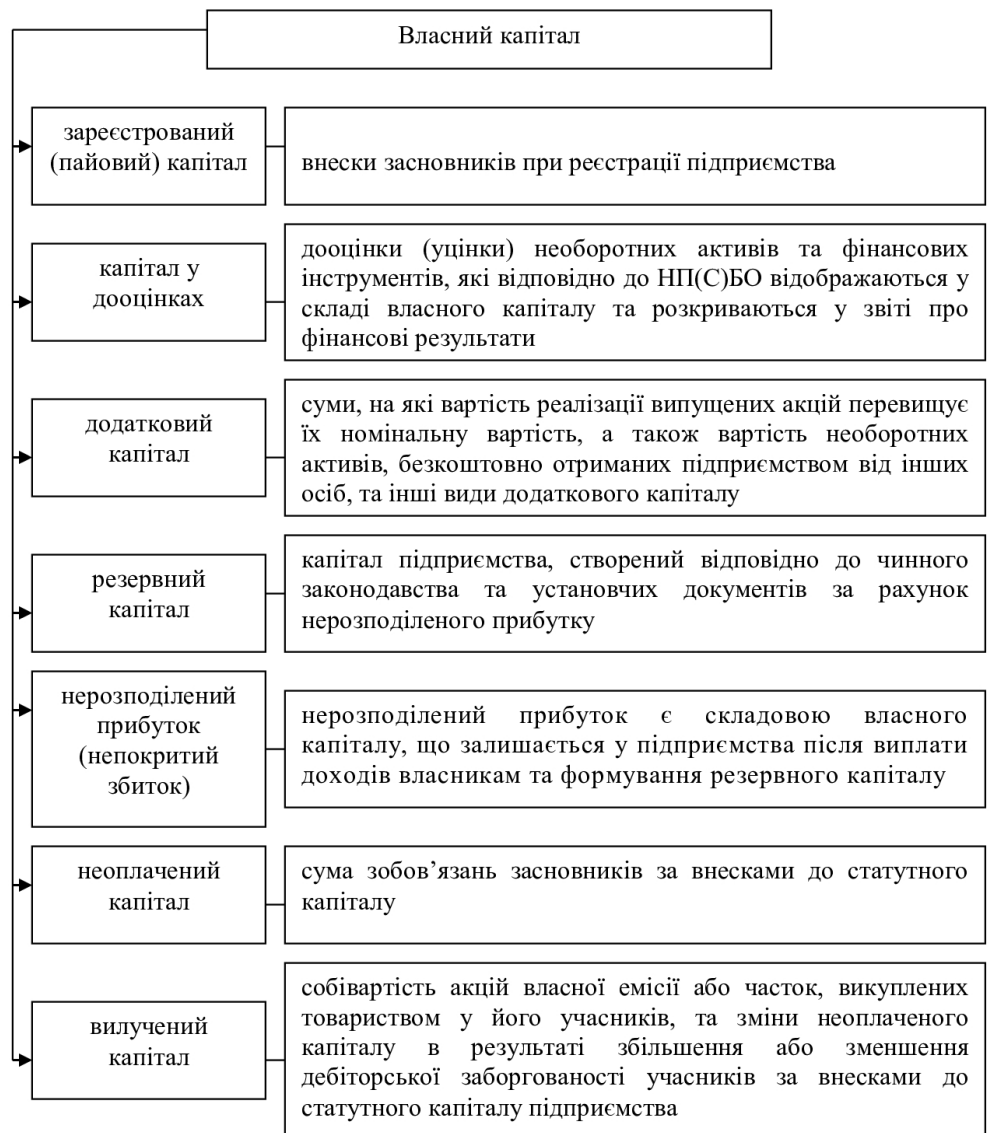

Рис. 1.2. Складові власного капіталу [7, с.196]

Джерелом формування зареєстрованого капіталу державного підприємства є кошти, які належать державі.

Зареєстрований капітал державного комерційного підприємства, а також комунального унітарного підприємства утворюється уповноваженим органом, до сфери управління якого воно належить. Розмір зареєстрованого капіталу державного комерційного підприємства встановлюється зазначеним уповноваженим органом. Розмір зареєстрованого капіталу комунального

унітарного підприємства визначається відповідною місцевою радою. Зареєстрований капітал державного комерційного та комунального унітарного підприємств підлягає сплаті до закінчення першого року з дня державної реєстрації такого підприємства.

За загальним правилом, внеском у зареєстрований капітал можуть бути цінні папери, грошові кошти, інші речі чи майно й інші права, які мають грошову оцінку. В загальному вигляді перелік ймовірних внесків у зареєстрований капітал може бути наступним:

- грошові кошти – як у національній, так й у іноземній валютах;
- цінні папери (облігації, акції, ощадні та інвестиційні сертифікати);
- рухоме майно, тобто майно, що можна вільно переміщувати без загроз втрати ним його функціонального призначення; це може бути як індивідуальне майно – устаткування, транспортні засоби і комп'ютерна техніка, так й майно, що визначене родовими ознаками, – сировина, товари, запаси, які вимірюються кілограмами;

- нерухоме майно (споруди, будівлі, земельні ділянки, квартири та інші об'єкти, переміщення яких неможливе без їх знецінення та зміни їх призначення);

- майнові права, зокрема права користування майном, в тому числі земельними ділянками; майнові права на об'єкти інтелектуальної власності (літературні та інші художні твори, бази даних, комп'ютерні програми, винаходи, торгівельні марки, корисні моделі); частка у зареєстрованому капіталі тощо [17, с.607].

Пайовим капіталом є сукупність добровільно розміщених в товаристві для провадження його господарсько-фінансової діяльності коштів фізичних та юридичних осіб. Він створюється за рахунок сум пайових внесків від членів споживчих товариств, кредитних спілок, житлово-будівельних кооперативів і інших підприємств, а також паїв членів сільськогосподарських виробничих кооперативів в сільському господарстві, отриманих в результаті розподілу на паї колективної власності.

Створення пайового капіталу має наступні особливості [19, с.19]: по-перше, на нормативно - законодавчому рівні не визначений мінімальний розмір і порядок створення пайового капіталу; по-друге, обсяг пайового капіталу при необхідності може змінюватися без внесення відповідних змін в установчі документи.

Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» призначений для обліку й узагальнення інформації стосовно стану і руху зареєстрованого капіталу та пайового капіталу підприємства відповідно, а також для внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого капіталу. Збільшення зареєстрованого та пайового капіталу, а також створення внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого капіталу відображають по кредиту рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал», по дебету даного рахунку відображають його зменшення (вилучення). Рахунок 40 має такі субрахунки: 401 «Статутний капітал», 402 «Пайовий капітал», 403 «Інший зареєстрований капітал», 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу».

Кореспонденція рахунків з обліку зареєстрованого (пайового капіталу) капіталу наведена в табл.1.3.

Таблиця 1.3

Кореспонденція рахунків з обліку зареєстрованого (пайового) капіталу

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Здійснено попередній внесок до зареєстрованого капіталу засновника грошовими коштами на поточний рахунок	311	46	Виписка банку
2	Відображено попередній внесок засновників до зареєстрованого капіталу готівкою в касу	301	46	Прибутковий касовий ордер
3	Відображено попередній внесок до зареєстрованого капіталу засновника основними засобами	152	46	Акт про приймання обладнання
4	Відображена сума зареєстрованого капіталу, яка зафіксована в статуті	46	401	Бухгалтерська довідка, складена на підставі статуту

Продовження табл.1.3

5	Здано в експлуатацію обладнання, яке надійшло від засновників	104	152	Акт про приймання обладнання
6	Передано будинок в якості внеску до зареєстрованого капіталу після державної реєстрації підприємства	152	46	Акт про приймання будинку
7	Зданий в експлуатацію будинок, який надійшов як внесок до зареєстрованого капіталу	103	152	Акт про приймання будинку
8	Реєстрація капіталу	46	401	Статут
9	за рахунок Додаткового капіталу	402	401	Бухгалтерська довідка
9.1	за рахунок Резервного капіталу	43	401	Бухгалтерська довідка
9.2	за рахунок реінвестування прибутку	44	401	Рішення зборів учасників, нова редакція статуту
9.3	за рахунок реінвестування прибутків, нарахування учасникам та засновникам підприємства	67	401	Рішення зборів учасників, нова редакція статуту
9.4	за рахунок прибутку, направлено на зростання зареєстрованого капіталу	443	401	Рішення зборів учасників, нова редакція статуту
9.6	за рахунок обміну облігацій на акції	521	401	Рішення зборів учасників, нова редакція статуту
10	Зниження зареєстрованого капіталу			
10.1	через викуп власних акцій з метою їх анулювання	401	45	Рішення зборів учасників
10.2	з одночасним зростанням заборгованості підприємства перед засновниками і учасниками	401	67	Рішення зборів учасників, розрахунок бухгалтера
10.3	у зв'язку із зниженням номінальної вартості акцій	401	672	Рішення зборів учасників, бухгалтерська довідка

Капітал у дооцінках – сума дооцінки чи уцінки необоротних активів та фінансових інструментів.

Для обліку і узагальнення інформації щодо дооцінки або уцінок необоротних активів й фінансових інструментів, що відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображають у

складі власного капіталу і розкриваються в звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) призначений рахунок 41 «Капітал у дооцінках». В разі уцінки і вибуття даних активів, зниження їх корисності тощо, залишки на цьому рахунку знижуються. Рахунок 41 «Капітал у дооцінках» має наступні субрахунки: 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів»; 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів»; 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів»; 414 «Інший капітал у дооцінках» [46].

Підприємство здійснює переоцінку необоротних активів в випадку, якщо залишкова вартість їх суттєво відрізняється від справедливої. Після того, як справедлива вартість необоротних активів визначена, необхідно обрахувати переоцінену вартість й переоцінену суму зносу об'єктів необоротних активів. Дані величини визначаються множенням первісної вартості та суми зносу на індекс переоцінки. Індекс переоцінки розраховується шляхом ділення справедливої вартості об'єкта, що переоцінюється на його залишкову вартість.

Після здійснення розрахунків слід розрахувати суми дооцінки чи уцінки первісної вартості й суми дооцінки або уцінки зносу. Для цього слід порівняти первісну вартість об'єктів необоротних активів до здійснення переоцінки із їх переоціненою вартістю, а також порівняти суми амортизації, нарахованої на певний об'єкт з сумою амортизації після переоцінки.

Кореспонденція рахунків з обліку капіталу у дооцінках наведена в табл.1.4.

Таблиця 1.4

Кореспонденція рахунків з обліку капіталу у дооцінках

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Перша дооцінка основного засобу			
	Дооцінено залишкову вартість	10	411	відомість переоцінки основних засобів
	Дооцінено суму зносу	10	131	

Продовження табл.1.4

2	Перша уцінка основного засобу			
	Уцінено залишкову вартість	975	10	відомість переоцінки основних засобів
	Уцінено суму зносу	131	10	
3	До оцінка основного засобу, який раніше був уцінений			
	Дооцінено залишкову вартість на суму попередньої уцінки	10	746	відомість переоцінки основних засобів
	Дооцінено залишкову вартість на суму, що перевищує попередню уцінку	10	411	
	Дооцінено суму зносу	10	131	
4	Уцінка основного засобу, який раніше був дооцінений			
	Уцінено залишкову вартість на суму попередньої дооцінки	411	10	відомість переоцінки основних засобів
	Уцінено залишкову вартість на суму, що перевищує попередню дооцінку	975	10	
	Уцінено суму зносу	131	10	

Додатковий капітал – інший капітал (тобто не основний – зареєстрований або пайовий), що може бути вкладений учасниками чи одержаний в процесі діяльності підприємства унаслідок безоплатного надходження необоротних активів, накопичених курсових різниць тощо. Вкладений капітал являє собою суму емісійного доходу, на яку вартість продажу випущених акцій більша за їх номінальну вартість [45, с.73].

В Плані рахунків [46] для обліку додаткового капіталу використовують рахунок 42 «Додатковий капітал», по кредиту якого відображається зростання додаткового капіталу, а за дебетом — зниження. На рахунку 42 «Додатковий капітал» відображають: різницю між номінальною вартістю випущених акцій, що відповідає обсягу зареєстрованого капіталу, і їх ринковою вартістю; сума дооцінки чи уцінки вартості активів; суми безоплатного одержання активів від юридичних або фізичних осіб; інші операції.

Рахунок 42 «Додатковий капітал» має наступні субрахунки [46]: 421 «Емісійний дохід»; 422 «Інший вкладений капітал»; 423 «Накопичена курсова різниця»; 424 «Безоплатно одержані необоротні активи»; 425 «Інший додатковий капітал».

Кореспонденція рахунків з обліку додаткового капіталу представлено в табл.1.5.

Кореспонденція рахунків з обліку додаткового капіталу

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Відображено суму заборгованості акціонерів на різницю між продажною та номінальною вартістю розміщених акцій	46	421	Бухгалтерська довідка
2	Внесені грошові кошти	30	422	ПКО, виписка банку
3	Внесене майно	10	422	Акт прийому-передачі, накладна
4	Відображено збільшення частки інвестора у сумі збільшення Додаткового капіталу підприємства	14	422	Бухгалтерська довідка
5	Безоплатно одержано:			
5.1	основні засоби	10	424	Акт прийому-передачі
5.2	інші необоротні матеріальні активи	11	424	Акт
5.3	нематеріальні активи	12	424	Акт
5.4	зменшено суми зносу накопиченої амортизації	13	425	Бухгалтерська довідка
6	Безоплатно одержано виробничі запаси	20	424	Акт, накладна, договір
9	Відображено збільшення витрат на створення або придбання необоротних активів	15	425	Акт
10	Відображено суму грошових коштів, які надійшли в касу підприємства в обмін на первісно розміщені акції, яка вища від номінальної вартості таких акцій	30	421	ПКО
11	Відображено суму грошових коштів, які отримано в національній валюті на поточний рахунок підприємства, від засновників у вигляді інших вкладів, яка перевищує зареєстрований капітал, без ухвалення рішення про його збільшення	311	422	Виписка банку
12	Збільшено за рахунок нерозподіленого прибутку додатковий капітал	44	42	Бухгалтерська довідка
13	Відображено заборгованість засновників господарського товариства за внесками до зареєстрованого капіталу	46	422	Бухгалтерська довідка

Продовження табл.1.5

14	Внаслідок безоплатної передачі або уцінки відображено вибуття основних засобів, інших необоротних матеріальних активів	424	10, 11, 13	Акт прийому-передачі, бухгалтерська довідка
16	На придбання необоротних активів збільшено витрати капітальних інвестицій	42	15	Наказ, акт
17	Вибуття та зменшення вартості поточних фінансових інвестицій	42	35	
18	За рахунок іншого вкладеного капіталу збільшено зареєстрований капітал	422	401	Рішення засновників, наказ
19	За рахунок Додаткового капіталу збільшено Резервний капітал	42	43	Наказ, бухгалтерська довідка
20	Списано збитки за рахунок Додаткового капіталу	42	442	Бухгалтерська довідка
21	Акції що раніше були викуплені на суму що не перевищує номінальну вартість анульовані	421	451	Бухгалтерська довідка
22	Зменшення Додаткового капіталу з одночасним зменшенням заборгованості засновників за податками й платежами	42	46	Бухгалтерська довідка
23	Відображена заборгованість за податками й платежами за рахунок Додаткового капіталу	42	64	
24	Відображено одержання доходу	42	74	Бухгалтерська довідка

Резервний капітал – сума резервів, утворених, у відповідності до чинного законодавства чи установчих документів, за рахунок нерозподілених прибутків підприємства [55].

Акціонерні товариства, які здійснюють розміщення простих й привілейованих акцій, зобов'язані формувати резервний капітал в розмірі не менш, ніж 15 відсотків зареєстрованого капіталу товариства шляхом щорічних періодичних відрахувань від чистого прибутку товариства чи за рахунок нерозподіленого прибутку. До досягнення установленого статутом обсягу резервного капіталу розміри щорічних відрахувань не можуть бути меншими, ніж 5 відсотків суми чистого прибутку товариства за рік. Акціонерне товариство, що здійснює розміщення лише простих акцій, має право створювати резервний капітал в вищезазначеному порядку. Резервний капітал утворюється для покриття збитків акціонерного товариства, а також для виплати дивідендів за привілейованими акціями. На сьогодні утворення

резервних фондів від ТОВ/ТДВ не вимагається. Також обов'язковість включення цієї інформації до статуту не встановлена.

Однак, створення резервного капіталу ТОВ і ТДВ прив'язано до можливостей купівлі Товариством частки в власному зареєстрованому капіталі. Кошти резервного капіталу використовують відповідно до напрямків, що передбачені установчими документами: як правило, в випадку нестачі прибутку за рахунок резервного капіталу покривають непередбачені витрати, погашають борги перед кредиторами при ліквідації підприємства, виплачують дивіденди по привілейованим акціям тощо.

Рахунок 43 “Резервний капітал” призначений для узагальнення інформації щодо стану і руху резервного капіталу підприємства, утвореного у відповідності до чинного законодавства і установчих документів за рахунок нерозподілених прибутків. Утворення резерву відображають по кредиту цього рахунку, а використання резервного капіталу - по дебету рахунку. Сальдо рахунку 43 «Резервний капітал» відображає залишки резервного капіталу на кінець звітного періоду [46]. Аналітичний облік резервного капіталу ведеться по його видам та напрямками використання.

В табл.1.6 розглянута кореспонденція рахунків з обліку резервного капіталу.

Таблиця 1.6

Кореспонденція рахунків обліку резервного капіталу

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Спрямовано кошти для створення Резервного капіталу	443	43	Бухгалтерська довідка
2	За рахунок Додаткового капіталу збільшено Резервний капітал	42	43	Наказ, бухгалтерська довідка
3	За рахунок Резервного капіталу збільшено зареєстрований капітал	43	401	Статут
4	Використано Резервний капітал для покриття збитків підприємства	43	442	Бухгалтерська довідка

Нерозподілені прибутки – прибутки, отримані у результаті господарсько-фінансової діяльності підприємства, зменшені на розмір

прибутків, використаних в звітному році [37, с.247]. Нерозподілений прибуток являється власністю акціонерів (учасників або засновників) та збільшує суму власного капіталу. Якщо фінансовим результатом діяльності визначений збиток, то сума збитків знижує розмір власного капіталу.

Пасивний рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» передбачено для обліку нерозподіленого прибутку чи непокритих збитків. Кредитове сальдо рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» говорить про наявність нерозподіленого прибутку, дебетове сальдо – наявність непокритого збитку [46]. Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» має наступні субрахунки: 441 «Прибуток нерозподілений»; 442 «Непокриті збитки»; 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді». Аналітичний облік по рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» ведуть по оборотам звітного року (напрямками використання). На цьому рахунку можна виокремити такі аналітичні позиції [34, с.487]: чистий прибуток звітного періоду; відрахування до зареєстрованого капіталу; відрахування до резервного капіталу; дивіденди, що нараховані за минулі звітні періоди; дивіденди, що нараховані за звітний період тощо. Кореспонденція рахунків з обліку використання нерозподіленого прибутку наведена в табл.1.7.

Таблиця 1.7

Кореспонденція рахунків з обліку рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Відображено збільшення зареєстрованого капіталу шляхом реінвестування прибутку	441	401	Рішення засновників, наказ
2	Спрямовано кошти на створення Додаткового капіталу	441	42	Бухгалтерська довідка
3	Спрямовано кошти на покриття вилученого капіталу	441	45	Бухгалтерська довідка

Продовження табл.1.7

4	За рахунок нерозподіленого прибутку списано прибуток використаний у звітному періоді	441	443	Бухгалтерська довідка
5	Нараховано дивіденди за акціями	443	671	Бухгалтерська довідка
6	Відображено використання прибутку за іншими операціями	443	68	Бухгалтерська довідка
7	Відображено прибуток нерозподілений отриманий внаслідок основної діяльності	791	441	Бухгалтерська довідка
8	Відображено прибуток нерозподілений отриманий внаслідок фінансових операцій	792	441	Бухгалтерська довідка
9	За рахунок Додаткового капіталу списано непокритий збиток	42	442	Рішення засновників, бухгалтерська довідка
10	Для покриття збитків підприємства звітного періоду використано Резервний капітал	43	442	Рішення засновників, бухгалтерська довідка
11	Вилучений капітал у разі викупу власних акцій (часток) у акціонерів з метою їх перепродажу, анулювання (зменшення зареєстрованого капіталу)	45	44	Рішення засновників
12	При закритті рахунка 79 відображено збитки підприємства	442	79	Бухгалтерська довідка

Вилучений капітал – фактична собівартість акцій власної емісії чи часток, які викуплені акціонерним товариством в його учасників. Акціонерне товариство має право викупити у акціонера ним оплачені акції з метою наступного їх анулювання, перепродажу або поширення серед своїх працівників. Викуплені акції повинні бути продані чи анульовані на протязі року. У цей період розподіл прибутку акціонерного товариства відбувається без врахування власних викуплених акцій.

Для обліку вилученого капіталу призначено рахунок 45 «Вилучений капітал» [46]. Вилучений капітал повинен бути повернутий в випадку викупу власних акцій в акціонерів з метою їх перепродажу чи анулювання, а також при зниженні номінальної вартості акцій.

По дебету рахунку 45 «Вилучений капітал» відображають фактичну собівартість акцій власної емісії чи часток, які викуплені господарським товариством в його учасників, по кредиту - вартість анульованих чи

перепроданих акцій або часток. Рахунок 45 «Вилучений капітал» має наступні субрахунки: 451 «Вилучені акції»; 452 «Вилучені вклади й паї»; 453 «Інший вилучений капітал».

В табл.1.8 розглянуто кореспонденцію рахунків з обліку вилученого капіталу.

Таблиця 1.8

Кореспонденція рахунків з обліку рахунку 45 «Вилучений капітал»

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Викуплені акції власної підписки за готівку	45	30	Видатковий касовий ордер
2	Викуплені акції у акціонерів шляхом перерахування коштів через банк	45	31	Виписка банку, платіжне доручення
3	Викуплені акції шляхом передачі одержаних короткострокових векселів	45	34	Бухгалтерська довідка, наказ керівника
4	За рахунок отриманої довгострокової позики погашено фактичну вартість часток, викуплених товариством в його учасників	45	50	Бухгалтерська довідка, договір з банком
5	Проведено обмін акцій на облігації	45	52	Бухгалтерська довідка
6	За рахунок отриманої короткострокової позики погашено фактичну вартість часток, викуплених товариством в його учасників	45	60	Бухгалтерська довідка, договір з банком
7	Видано вексель в рахунок погашення фактичної вартості часток, які викуплені товариством у його учасників	45	62	Вексель
8	Продано за готівку акції, які викуплені підприємством	30	45	Прибутковий касовий ордер
9	Надійшли кошти на рахунки в банку за акції, викуплені підприємством	31	45	Виписка банку
10	Анульовані акції, які раніше були викуплені, на суму номінальної вартості	40	45	Бухгалтерська довідка, акт ануляції акцій, наказ керівника або рішення акціонерів

11	Анульовані акції, які раніше були викуплені, на суму, яка є вищою за номінальну вартість	42	45	Бухгалтерська довідка, акт ануляції акцій, наказ керівника або рішення акціонерів
12	Відображена заборгованість учасників за викуплені акції власної підписки	46	45	Бухгалтерська довідка

Неоплачений капітал – сума заборгованості власників за внесками до зареєстрованого капіталу.

Для відображення змін в складі неоплаченого капіталу підприємства призначений рахунок 46 «Неоплачений капітал», по дебету даного рахунку відображають заборгованість засновників (учасників) господарського товариства по внесками до зареєстрованого капіталу підприємства, за кредитом - погашення заборгованості за внесками до зареєстрованого капіталу. Сальдо рахунку показує заборгованість засновників за внесками до зареєстрованого капіталу товариства на кінець звітного періоду [34, с.488].

Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться по видам розміщених неоплачених акцій (для акціонерних товариств) і по кожному засновнику (учаснику) підприємства.

В табл.1.9 розглянуто кореспонденцію рахунків з обліку неоплаченого капіталу.

Таблиця 1.9

Кореспонденція рахунків з обліку рахунку 46 «Неоплачений капітал»

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Документ
		Дебет	Кредит	
1	Повернуті готівкою кошти учасників, що відмовилися бути засновниками товариства	46	30	Видатковий касовий ордер
2	Повернуті кошти учасників, що відмовилися бути у засновниках товариства, через банк	46	31	Виписка банку, платіжне доручення
3	Відображено внесок за вартістю, яка наведена в засновницьких документах	46	40	Статут, рішення акціонерів

Продовження табл.1.9

4	Відображено різницю між номінальною та продажною вартістю акцій	46	42	Бухгалтерська довідка
5	Відображена заборгованість учасників за викуплені акції власної підписки	46	45	Бухгалтерська довідка
6	Одержано від засновників у якості внесків до зареєстрованого капіталу:			Акт приймання – передачі, рішення засновників
6.1	- основні засоби	10	46	
6.2	- інші необоротні матеріальні активи	11	46	
6.3	- нематеріальні активи	12	46	
6.4	- цінні папери (акції) інших підприємств	14	46	
6.5	- незавершене будівництво або машини та механізми в розібраному вигляді	15	46	
6.6	- виробничі запаси	20	46	
6.7	- молодняк худоби	21	46	
6.8	- МШП	22	46	
6.9	- товари	28	46	
6.10	- готівку	30	46	Прибутковий касовий ордер
6.11	- грошові кошти на рахунок у банку	31	46	Виписка банку
6.12	- отриманий короткостроковий вексель	34	46	Рішення засновників
6.13	- еквіваленти грошових коштів чи інші поточні фінансові інвестиції	35	46	Акт приймання – передачі, рішення засновників
7	Зниження зареєстрованого капіталу за рахунок зміни номінальної вартості акцій	40	46	Рішення засновників
8	Зниження додаткового капіталу за рахунок зміни номінальної вартості акцій	42	46	Рішення засновників
9	Погашення довгострокових позик учасниками, що відображають як зниження заборгованості за внесками в зареєстрований капітал	50	46	Рішення засновників, договір з банком
10	Погашена учасниками заборгованість за виданим підприємством довгостроковим векселем, в рахунок зниження їх заборгованості за внесками до зареєстрованого капіталу	51	46	Рішення засновників
11	Погашена учасниками заборгованість підприємства з зобов'язань за облігаціями зниженням їх заборгованості за внесками до зареєстрованого капіталу	52	46	Рішення засновників
12	Погашена короткострокова позика учасниками, що відображено як зниження їх заборгованості за внесками в зареєстрований капітал	60	46	Рішення засновників, договір з банком

13	Оплачений учасниками виданий підприємством короткостроковий вексель в рахунок зниження їх заборгованості за внесками до зареєстрованого капіталу	62	46	Вексель, рішення засновників
14	Оплачена учасниками заборгованість підприємства перед постачальниками в рахунок зниження заборгованості за внесками до зареєстрованого капіталу	63	46	Рішення засновників, договір з постачальником
15	Здійснені внески до зареєстрованого капіталу за рахунок оплати праці	66	46	Рішення засновників, договір з працівниками
16	Здійснені внески до зареєстрованого капіталу за рахунок дивідендів	67	46	Рішення засновників
17	Здійснені внески за рахунок нарахованих відсотків	68	46	Рішення засновників

Для обліку наявності і руху власного капіталу призначені Журнал 7 (Журнал ордер № 7 сг., Відомості № 7.1-7.5 сг.) та Головна книга. При використанні автоматизованої системи обліку використовуються картки рахунку, оборотно - сальдові відомості по рахунку, аналіз рахунку та інші регістри по рахункам 40-46. Аналітичний облік власного капіталу передбачено проводити за елементами капіталу (рис. 1.3).

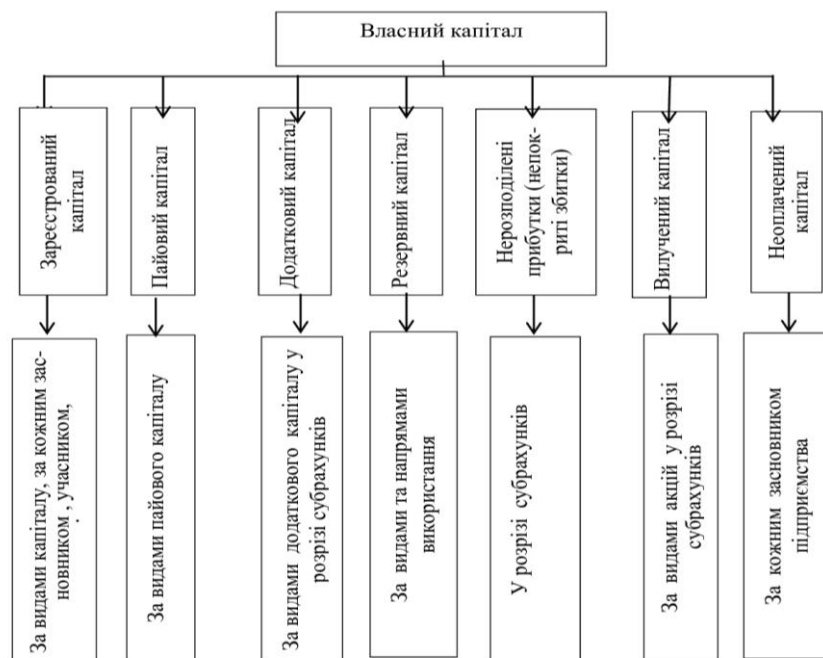

Рис. 1.3. Порядок ведення аналітичного обліку власного капіталу

Отже, власний капітал є однією з найбільш використовуваних категорій в економіці. Як джерело створення та основа розвитку підприємства, у процесі свого функціонування він забезпечує інтереси засновників та держави. Кожна організація, яка здійснює комерційну діяльність повинна мати визначений капітал, що представляє собою сукупність матеріальних цінностей і коштів, фінансових вкладень і витрат на придбання прав і привілеїв, необхідних для здійснення його господарської діяльності.

1.4.Сучасні інформаційні технології обліку процесів формування і використання власного капіталу

Ринок інформаційних технологій представлений значною кількістю програмних продуктів для ведення бухгалтерського обліку як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва. Вони настільки різноманітні, що будь-який власник може обрати програмне забезпечення з огляду на свою специфіку діяльності. Через особливість виробничого процесу більшість підприємств застосовують стандартні професійні програмні продукти такі, як «Дебет плюс», «ПАРУС», «Галактика» тощо, але які модернізовані на замовлення конкретного суб'єкта господарювання, що вирішують автоматизацію окремих завдань обліку [18, с.6].

Ринок пропонує як програми з обмеженим функціоналом для звуженої об'єктної області використання, так і цілі комплекси інтегрованих систем управління підприємством ERP класу для великих компаній. ERP системи (англ. Enterprise Resource Planning System – система планування ресурсів підприємства) призначені для автоматизації управління та обліку. Модулі таких систем орієнтовані на автоматизацію всіх процесів діяльності компанії. В Україні існує необхідність введення ERP-систем для пришвидшення процесів збирання, обробки та аналізу інформації, яка надходить з різних джерел, а також для оперативного прийняття управлінських рішень та узгодженості дій в умовах конкурентного ведення бізнесу.

Системи автоматизації обліку власного капіталу можна умовно поділити на наступні класи: міні-бухгалтерія; інструментальна система (бухгалтерський конструктор); інтегрована система бухгалтерського обліку; бухгалтерський комплекс; бухгалтерський комплекс корпоративної інформаційної системи управління підприємством; індивідуальна система автоматизації бухгалтерського обліку; окремі ділянки обліку. За результатами дослідження визначених підходів до автоматизації бухгалтерського обліку власного капіталу можна розглянути таку модель алгоритмів облікових процедур комп'ютерної обробки інформації стосовно наявності та руху власного капіталу підприємств (рис. 1.4).

Так, на першому рівні (АРМ Б І) має здійснюватися збирання і реєстрація первинної інформації про власний капітал, створення локальної бази даних, що включає нормативні вимоги стосовно обліку власного капіталу.

На другому рівні (АРМ Б ІІ) повинен відбуватися прийом, аналіз і обробка бухгалтерською службою підприємства інформації про власний капітал, яка була створена спеціалістами першого рівня. Окрім того, на другому рівні продовжується створення локальної бази даних, а також підготовка опрацьованої інформації для її передачі найвищому третьому рівню управління.

На третьому рівні (АРМ Б ІІІ) має завершуватися процес створення локальної бази даних і обробки облікової інформації стосовно власного капіталу, одержаної із нижчих рівнів та ухвалення на її базі управлінських рішень. Також на третьому рівні здійснюється контроль і аналіз фінансово - господарської діяльності підприємства і формування звітності про власний капітал.

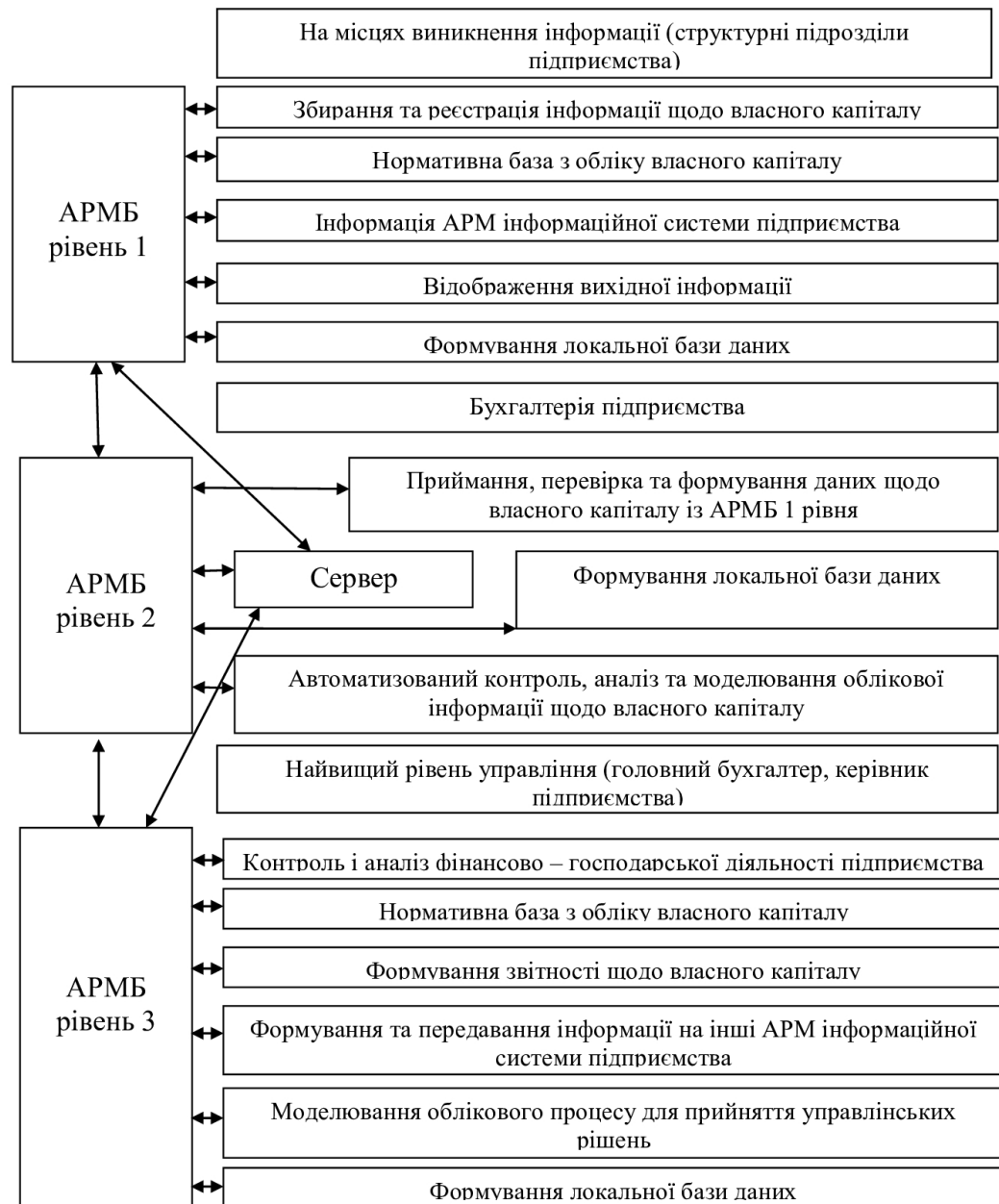

Рис.1.4. Модель алгоритмів облікових процедур комп'ютерної обробки інформації про наявність і рух власного капіталу підприємства

Потужною системою планування ресурсів підприємства (ERP) є SAP, на прикладі якого розглянуто питання автоматизації обліку власного капіталу. Шляхом впровадження системи SAP ERP можливо стандартизувати висвітлення в обліку результатів операцій, місцем виникнення яких є різні структурні підрозділи, мінімізувати операційні ризики ручного виконання бухгалтерських проводок, так як документи опрацьовуються працівниками

бухгалтерії виходячи з їх економічного змісту, а формування бухгалтерських проводок в Головній книзі SAP ERP (FI) відбувається за попередніми налаштування. ERP SAP складається з набору функціональних модулів, основними з яких є: «Управління матеріальними потоками» (Materials Management – MM); «Продажі та збут» (Sales and Distribution – SD); «Планування виробництва» (Production Planning – PP); «Управління якістю» (Quality Management – QM); «Бухгалтерський облік» (Financial Accounting – FI);– «Управлінський облік і звітність» (Controlling – CO); «Облік основних засобів» (Asset Accounting – AA); «Управління персоналом» (Human Resources – HR); «Управління проектами» (Project System – PS); «Стратегічне управління підприємством» (Strategic Enterprise– Management – SEM); «Технічне обслуговування та ремонт устаткування» (Plant Maintenance – PM); «Управління бюджетом» (Public Sector Management – Finance– Management – PSM-FM).

Отже, програмне забезпечення SAP ERP містить складну організаційну структуру і дозволяє вирішувати проблеми не лише фінансового та управлінського обліку, але й питання планування, контролю, аналізу, управління технологічними процесами та забезпечення комплексною й достатньою інформацією менеджерів.

SAP має ряд недоліків з яких найбільшими є вартість програмного забезпечення, незручний інтерфейс та низький рівень адаптації до чинного законодавства. Однак, у виправданні до останнього недоліку, зазначимо, що закріплено декілька кураторів SAP. При виникненні будь-яких проблем або необхідності оновлення середовища системи у зв'язку із зміною законодавства підприємство звертається в телефонному режимі або за допомогою електронної пошти до кураторів, які оперативно вносять зміни до системи.

Оскільки в більшості зарубіжних країн до складових власного капіталу підприємства відносять зареєстрований капітал, резервний капітал та нерозподілені прибутки, то такі ж рахунки з обліку власного капіталу заведені в даній програмі. Підприємству доцільно було б завести в системі і інші

рахунки, які призначені для обліку власного капіталу, аби при виникненні операцій з ними не чекати системних коригувань, а оперативно відображати зміни. Інформація щодо обліку власного капіталу відображається в системі SAP у транзакції FBL3N «Рахунки головної книги» шляхом вибору рахунків, на яких обліковується капітал підприємства. Перевагою системи є можливість надання доступу до транзакцій. Таким чином, всі операції обліку власного капіталу є захищеними, а здійснювати проведення операцій можуть лише окремі уповноважені особи. Використання системи SAP дозволяє збільшити оперативність ведення обліку власного капіталу, підвищити рівень його деталізації, посилити контроль за достовірністю і правильністю облікової інформації на усіх етапах її обробки. З іншої сторони, комп'ютеризація ведення обліку власного капіталу дає можливість знизити трудомісткість виконання певних операцій, знизити чи усунути дублювання інформації при веденні обліку окремих ділянок, звільнити бухгалтера від розрахункової роботи.

У системі залежно від змісту операцій із власним капіталом, колонки, що формуються із об'єднаних документів, можуть бути доповнені додатковою інформацією про розмір сум у документі, про контрагентів, про склад тощо. На базі кожного проведеного документа із обліку власного капіталу можна створити звіт про результати проведення, відобразити, із яких регістрів були здійснені рухи. Також варто додати, що досить складною лишається проблема дооцінки чи уцінки капіталу, оскільки здійснення переоцінки активів є складним і багаторівневим процесом, складність якого полягає в тому, що він вимагає достатньо трудомістких розрахунків на всіх етапах його виконання: від обґрунтованості ухваленого рішення про здійснення переоцінки до визначення її кінцевих результатів. Важливим моментом є автоматизація розрахунку переоцінки, яку можливо здійснити, використовуючи навіть програму Microsoft EXCEL. Але самого Microsoft EXCEL недостатньо для повноцінного ведення обліку на підприємствах.

Отже, в сучасних умовах автоматизація та запровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку власного капіталу стає одним з найважливіших завдань переважної кількості підприємств, а від вдало підібраних алгоритмів комп'ютерної обробки облікової інформації буде й залежати ефективність ведення бухгалтерського обліку процесу формування та використання складових власного капіталу.

Висновки до розділу 1

Власний капітал – загальна вартість засобів підприємства, що належать йому на праві власності й використовуються ним для створення його активів. Власний капітал можна класифікувати за формою і за рівнем відповідальності.

Власний капітал складається із: зареєстрованого капіталу, капіталу у дооцінках, додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), неоплаченого капіталу та вилученого капіталу.

Облік власного капіталу на міжнародному рівні регулює: Концептуальна основа складання і подання фінансової звітності; Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 «Подання фінансових звітів»; Міжнародний стандарт фінансової звітності 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання».

Нормативно- правове забезпечення обліку, аналізу і аудиту власного капіталу складається із низки законодавчих та нормативних актів, основними із яких є: Закони України «Про господарські товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та Господарський кодекс України.

Для обліку власного капіталу на підприємствах використовують наступні рахунки: 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»; 41 «Капітал у дооцінках», 42 «Додатковий капітал», 43 «Резервний капітал», 44

«Нерозподілений прибуток (збиток)», 45 «Вилучений капітал», 46 «Неоплачений капітал».

У сучасних умовах автоматизація і запровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку власного капіталу стає одним із найважливіших завдань переважної кількості підприємств, а від вдало підібраних алгоритмів комп'ютерної обробки облікової інформації буде й залежати ефективність ведення бухгалтерського обліку процесу формування та використання складових власного капіталу.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

2.1. Організаційно – економічна характеристика та організація обліку на ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»

Компанія «Макдональдс» є світовим лідером галузі швидкого харчування та нараховує більш ніж 40000 закладів в більш, ніж 120 країнах світу. Заклади щодня обслуговують біля 70 мільйонів осіб. Україна є сто другою країною, в якій були відкриті заклади Макдональдс, перший з яких відкрився в Києві, поруч із станцією метро «Лук'янівська». Компанія є однією із найбільших інвесторів в Україні, оскільки в розвиток інфраструктури закладів вкладено більш ніж 225 мільйонів доларів. Зусилля компанії наразі направлені на забезпечення якості їжі і джерел їх постачання, збереження планети, підтримки громад і надання робочих місць, рівності та розширення можливостей.

Офіційна адреса: м.Київ, вул.М.Гришка, б.7, засновник: «Емсіді Юроп Лімітед», вищий орган управління – збори учасників, керівником є генеральний директор. Організаційна структура підприємства наведена в додатку А.

Діяльність підприємства проводиться на основі Статуту. Основним видами діяльності є:

- діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування (основний);
- виробництво морозива;
- виробництво безалкогольних напоїв, мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки;

- неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями і тютюновими виробами;
- професійно – технічна освіта;
- інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах;
- надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Форма організації ведення бухгалтерського обліку на підприємстві – внутрішня бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером. Ведення бухгалтерського обліку господарських операцій здійснюється в обліковій системі MSIS (IBM Database: McDonald's Shared International Systems). Організаційна структура бухгалтерії наведена в Додатку Б.

Відповідно до п.2 ст.2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємство належить до категорії великих підприємств, отже фінансова звітність складена за міжнародними стандартами.

Бухгалтерський облік і складання фінансової звітності ґрунтуються на наступних принципах: обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування і відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, єдиного грошового вимірника.

Положення облікової політики щодо окремих елементів бухгалтерського обліку і складання звітності:

1. Необоротні активи

Облікові підходи стосовно необоротних активів визначаються МСБО 16 «Основні засоби», 38 «Нематеріальні активи», які надають користувачам фінансової звітності інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його необоротні активи і зміни у таких інвестиціях.

Вартісна ознака предметів, які відносяться до основних засобів – понад 20000 грн. без ПДВ; до малоцінних необоротних матеріальних активів – менше 20000 грн. без ПДВ; метод амортизації основних засобів –

прямолінійний (земельні ділянки не амортизуються); метод амортизації нематеріальних активів – прямолінійний; переоцінка проводиться, якщо залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу; у разі переоцінки основних засобів на ту ж дату переоцінюються всі об'єкти групи, до якої належить об'єкт; перевищення сум попередніх дооцінок на сумою попередніх уцінок включається до складу нерозподіленого прибутку при вибутті переоціненого об'єкта; необоротні активи відображаються за вартістю придбання з вирахуванням накопиченої амортизації на дату останнього балансу і збитків від зменшення корисності.

Строки корисного використання, групи основних засобів і нематеріальних активів визначаються Податковим кодексом України.

2. Запаси

Облікові підходи до запасів визначаються відповідно до МСБО «Запаси».

Основні засади облікової політики щодо запасів наступні: одиницею аналітичного обліку запасів є найменування запасів; при списанні собівартості реалізованих запасів і іншому вибутті оцінка їх здійснюється за методом середньозваженої собівартості; середньозважена собівартість одиниці запасів визначається щомісячно станом на останній день місяця.

3. Зменшення корисності активів.

Станом на 31 грудня підприємством проводиться оцінка наявності ознак можливого зниження корисності активів. Оцінюючи наявність ознак того, що корисність активу може знизитись підприємство бере до уваги такі показники:

- зовнішні джерела інформації: на протязі періоду ринкова вартість активу знизилась суттєво більше, ніж вона могла б знизитись, за очікуванням, унаслідок плину часу чи звичайного використання; на протязі періоду відбулись зміни із значним негативним впливом на підприємство чи вони відбудуться найближчим часом в ринковому, технологічному, економічному чи правовому оточенні, у якому працює суб'єкт господарювання, або на ринку, для якого призначено актив; ринкові ставки проценту чи інші ринкові ставки

доходу від інвестицій підвищились на протязі періоду, й це зростання, ймовірно, вплине на ставку проценту, використовувану при розрахунку вартості активу при використанні, та суттєво знизить суму очікуваного відшкодування активу; балансова вартість чистих активів господарського суб'єкта, який звітує, є вищою, ніж його ринкова капіталізація.

- внутрішні джерела інформації: є свідчення застарівання чи фізичного пошкодження активу; на протязі періоду відбулись суттєві зміни, що негативно вплинуть на суб'єкт господарювання, чи очікується, що вони відбудуться в близькому майбутньому й змінять інтенсивність чи спосіб нинішнього або запланованого використання активу; наявні свідчення із даних внутрішньої звітності, що вказують, що економічна ефективність активу є чи буде іншою, ніж очікувана.

За наявності таких ознак проводиться щорічне тестування на предмет знецінення, при якому підприємство визначає очікувану вартість відшкодування активу.

4. Грошові кошти

Грошові кошти складаються з: готівкових коштів в касах ресторанів, грошових коштів на поточних банківських рахунках в національній валюті, грошових коштів на поточних банківських рахунках в іноземній валюті, грошових коштів на депозитних банківських рахунках, грошових коштів в дорозі (інкасована виручка в дорозі від ресторану до банку, гроші в дорозі від банків – еквайрів, розмінна монета в дорозі від банку до ресторану).

5. Фінансові інвестиції

Фінансові інвестиції обліковуються за методом участі в капіталі, в річній фінансовій звітності відображені за вартістю, що визначається з урахуваннями зміни загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування, крім тих, що є результатом операцій між інвестором і об'єктом інвестування.

6. Дебіторська заборгованість

Підприємство визначає та обліковує дебіторську заборгованість як фінансовий актив відповідно до МСФЗ «Фінансові інструменти».

Дебіторська заборгованість визнається у балансі, коли підприємство стає стороною контрактних зобов'язань і внаслідок цього має юридичне право отримувати грошові або інші цінності. Облік дебіторської заборгованості здійснюється в розрізі контрагентів та укладених з ними договорів, дотримуючись методів нарахування.

Поточну дебіторську заборгованість включають до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для обчислення чистої реалізаційної вартості на дату балансу розраховується резерв сумнівних боргів. Обчислення резерву сумнівних боргів здійснюється в випадку, якщо одержання суми заборгованості у повному обсязі більше не вважається ймовірним. Резерв сумнівних боргів визнається у розмірі абсолютної сумнівної заборгованості при віднесенні дебітора до сумнівних. Безнадійна заборгованість списується, коли про неї стало відомо.

7. Зобов'язання і забезпечення

Підприємство визначає та обліковує зобов'язання та забезпечення відповідно до МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», МСБО 19 «Виплати працівникам».

Кредиторська заборгованість – існуюче зобов'язання сплатити за товари чи послуги, що були одержані або надані, на які виставлено рахунки чи які офіційно узгоджені із постачальником. Кредиторська заборгованість утворюється у результаті минулих подій та погашення якої, за очікуваннями, призведе до вибуття ресурсів, які втілюють в собі економічні вигоди. Кредиторська заборгованість визнається та відображається у звітності за собівартістю.

Забезпечення відокремлені від інших зобов'язань, зокрема таких як торговельна кредиторська заборгованість, через те, що існує невизначеність стосовно строку чи суми майбутніх витрат, необхідних для погашення.

Забезпечення переглядаються на кожну дату балансу і коригуються для відображення поточної найкращої оцінки. Якщо вже немає ймовірності, що вибуття ресурсів, які втілюють в собі економічні вимоги, буде необхідним для погашення заборгованості, то забезпечення сторнується.

До поточних зобов'язань включаються забезпечення, які підприємство формує для відшкодування майбутніх операційних витрат на: оплату відпусток працівникам; виплату премій працівникам по результатам роботи; погашення зобов'язань сплатити за товари чи послуги, що були одержані чи надані, але не були оплачені, на них не були виставлені рахунки чи вони не були офіційно узгоджені із постачальниками; забезпечення за умовними зобов'язаннями стосовно яких існує ймовірність, що вибуття майбутніх економічних вигід буде необхідним для статті, що раніше розглядалась як умовне зобов'язання.

Метод формування забезпечень за умовними зобов'язаннями в кінці кожного періоду оцінює невизначені позиції податкового законодавства.

8. Оренда

Відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда», що встановлює принципи визнання, оцінку, подання оренди і покриття інформації підприємство, як орендар забезпечує надання доречної інформації в такий спосіб, щоб дані операції були подані достовірно. На базі цієї інформації підприємство оцінює вплив оренди на фінансовий стан, фінансові результати діяльності й грошові потоки.

Після дати початку оренди орендар оцінює актив з права користування, використовуючи модель собівартості із вирахуванням будь – якої накопиченої амортизації і будь – яких накопичених збитків унаслідок зменшення корисності. Також проводячи переоцінку балансової вартості із метою відобразити будь-які переоцінки, чи модифікації оренди, чи ж метою відобразити фіксовані платежі.

9. Визнання доходу.

Відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» і МСБО 18 «Дохід» дохід визнають під час зростання активу чи зниження зобов'язання, що зумовлює підвищення власного капіталу (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначення. Датою одержання доходів є звітний період, в якому такі доходи визнаються, незалежно від фактичного надходження коштів (метод нарахування).

10. Визнання витрат

Витрати відображаються підприємством одночасно із зниженням активів чи зростанням зобов'язань. Витрати визнаються витратами того періоду, у якому визнано дохід, для одержання якого вони понесені. Витрати визнають за методом нарахування. Витрати, які не можна пов'язати із доходом певного періоду, відображають в складі витрат того звітного періоду, у вони були понесені їх було здійснено.

11. Податок на прибуток

Обліковий підхід до податку на прибуток підприємства визначають вимогами МСБО 12 «Податки на прибуток». Сума витрат із податку на прибуток звітного періоду складаються із поточного податку на прибуток із врахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу. Поточний податок на прибуток визнається витратам як доходом в Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід).

Таким чином, облікова політика відповідає потребам підприємства.

2.2. Аналіз виробничо – господарської діяльності та фінансового стану

ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» за 2022-2023 рр.

Основні фінансово – економічні показники діяльності ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” розглянуті в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Основні фінансово – економічні показники діяльності

ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +/-	Темп приросту, %
1. Сума майна і джерел його утворення, тис.грн., в т.ч.	3888965	5441746	1552781	39,93
- необоротні активи, з них	3141421	3841028	699607	22,27
основні засоби	2253261	2781248	527987	23,43
-оборотні активи, з них:	747544	1700718	953174	127,51
- запаси	94102	118635	24533	26,07
- дебіторська заборгованість	152792	286561	133769	87,55
- грошові кошти	498603	1285379	786776	157,8
- власний капітал	2713368	3935241	1221873	45,03
- зобов'язання, з них	1175597	1506505	330908	28,15
довгострокові зобов'язання та забезпечення	816502	776753	-39749	-4,87
поточні зобов'язання та забезпечення	359095	729752	370657	103,22
2. Чистий дохід від реалізації, тис.грн.	3262791	12946955	9684164	296,81
3. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	1599708	5838987	4239279	265
4. Валовий прибуток, тис.грн.	1663083	7107968	5444885	327,4
5. Інші операційні і неопераційні доходи, тис.грн.	31596	64965	33369	105,61
6. Інші операційні і неопераційні витрати, тис.грн.	4068418	6077793	2009375	49,39
7. Операційний прибуток (збиток), тис.грн.	(1871183)	1209385	3080568	-164,63
8. Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	(2087860)	1291628	3379488	-161,86
9. Собівартість на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	49,03	45,1	-3,93	-8,02
10. Чисельність персоналу, осіб	8986	9614	628	6,99
11. Середня річна продуктивність праці, тис.грн.	363,1	1346,68	983,58	270,88

Проведений аналіз дав змогу зробити такі висновки: вартість майна та джерел його утворення збільшується в 2023 році на 1552781 тис.грн. (39,93%) за рахунок зростання вартості необоротних активів на 699607 тис.грн. (22,27%)

(зростання сталося в більшому ступені за рахунок збільшення залишкової вартості основних засобів, як основної частини необоротних активів на 527987 тис. грн. або 23,43%), вартість оборотних активів збільшується на 953174 тис. грн. (127,51%) в 2023 році (на це вплинули збільшення вартості запасів на 24533 тис. грн., дебіторської заборгованості на 133769 тис. грн., грошових коштів на 786776 тис. грн.).

Проаналізувавши динаміку джерел формування майна, можна побачити підвищення власного капіталу в 2023 році на 1221873 тис. грн. або 45,03%. Відбулось зростання зобов'язань в 2023 році на 330908 тис. грн. (28,15%) (зростання відбулось за рахунок зменшення довгострокових зобов'язань на 39749 тис. грн. і зростання поточних зобов'язань на 370657 тис. грн.).

Здійснивши аналіз фінансових результатів діяльності підприємства можна констатувати підвищення чистого доходу від реалізації (дохід без ПДВ) на 9684164 тис. грн. (296,81%) в 2023 році; відповідно і собівартість реалізованої продукції зросла на 4239279 тис. грн. (265%). При цьому валовий прибуток (різниця між чистим доходом та собівартістю реалізації) зростає на 5444885 тис. грн. (327,4%). Операційні і неопераційні доходи підвищились на 3369 тис. грн. або 105,61% при зростанні інших операційних і неопераційних витрат на 2009375 тис. грн. (49,39%) в 2023 році. Отже, операційний прибуток, хоч і був менший за 0 в 2022 році (через те, що ресторани тимчасово були закриті, доходи були невисокі), але зріс до 1209385 тис. грн. в 2023 році. Підприємство не отримує чистого прибутку в 2023 році, але в 2023 році чистий прибуток високий та складає 1291628 тис. грн. Собівартість на 1 грн. реалізованої продукції для такого типу діяльності є невисокою, і знижується в 2023 році на 3,93 коп., що є дуже позитивним явищем. Зростає чисельність персоналу відповідно на 628 осіб або 6,99% в 2022 році, ефективність використання персоналу підприємства характеризується продуктивністю праці (яка зростає на 983,58 тис.грн. в 2023 році).

В цілому, підводячи підсумки, можна сказати, що підприємство працює недостатньо ефективно в 2022 році, оскільки доходи менші за витрати, про що

говорять наявність операційного прибутку та чистого збитку. Разом з тим, в 2023 році спостерігається збільшення майна і джерел його утворення, наявний операційний і чистий прибуток, збільшуються доходи, власний капітал, грошові кошти. Спостерігаються і проблеми – значна сума дебіторської заборгованості, яка вилучає кошти з обігу, що значно знижує платоспроможність.

Показники майнового стану підприємства наведені в табл.2.2.

Таблиця 2.2

Показники майнового стану ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +-	Темп приросту, %
Сума господарських засобів, що знаходяться у розпорядженні підприємства	3888965	5441746	1552781	39,93
Частка основних засобів у активах, %	57,94	51,11	-6,83	-11,79
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,59	0,58	-0,01	-1,69
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,41	0,42	0,01	2,44

Таким чином, відбувається зростання суми господарських засобів на 1552781 тис.грн. або 39,93% в 2023 році, частка основних засобів у активах достатньо висока, хоч і знижується на 6,83 в 2023 році, знос основних засобів зростає на 0,01 в 2023 році і не перевищує нормативне значення 0,5; відповідно придатність основних засобів зменшилась на 0,01 і нижча за мінімальне значення 0,5. Отже, можна сказати, що оновлення основних засобів достатнє.

Аналіз ліквідності підприємства розглянуто в табл.2.3.

Таким чином, найбільш ліквідних активів достатньо для покриття найбільш термінових зобов’язань в 2022-2023 році (надлишок становить 190051 тис. грн. та 890043 тис. грн.). Активів, які швидко реалізуються недостатньо для покриття короткострокових пасивів в 2023 році (надлишок 2022 року складає 102249 тис. грн., нестача 2023 року становить 47855 тис. грн.), а активів, що повільно реалізуються недостатньо для покриття довгострокових пасивів (нестача становить 720353 і 647975 тис. грн.), постійні

пасиви не погашають важко реалізовані активи в 2022 році (надлишок 2023 року рівний 94213 тис. грн.).

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності балансу

ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” за 2022 – 2023 рр.

Актив	2022 р.	2023 р.	Пасив	2022 р.	2023 р.	Платіжний надлишок або нестача (+;-)	
						2022р.	2023р.
1. Найбільш ліквідні активи (A ₁)	498603	1285379	1. Найбільш строкові зобов’язання (П ₁)	308552	395336	190051	890043
2. Швидко реалізовані активи (A ₂)	152792	286561	2. Коротко-строкові пасиви (П ₂)	50543	334416	102249	-47855
3. Повільно реалізовані активи (A ₃)	96149	128778	3. Довгострокові пасиви (П ₃)	816502	776753	-720353	-647975
4. Важко реалізовані активи (A ₄)	3141421	3841028	4. Постійні пасиви (П ₄)	2713368	3935241	428053	-94213
БАЛАНС	3888965	5441746	БАЛАНС	3888965	5441746	x	x

Можна говорити, що не всі нерівності виконуються в 2022-2023 році: лише 2 в 2022 і 2023 році, тобто баланс не можна вважати абсолютно ліквідним.

Аналіз показників ліквідності проведено в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників ліквідності

ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +/-	Темп приросту, %
1. Грошові кошти, тис. грн.	498603	1285379	786776	157,8
2. Дебіторська заборгованість, тис. грн.	152792	286561	133769	87,55
3. Оборотні активи, тис. грн.	747544	1700718	953174	127,51
4. Поточні зобов’язання і забезпечення, тис. грн.	359095	729752	370657	103,22
5. Коефіцієнт поточної ліквідності (п.3/п.4)	2,08	2,33	0,25	12,02
6. Коефіцієнт швидкої ліквідності ((п.1+п.2)/п.4)	1,81	2,15	0,34	18,78
6. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (п.1/п.4)	1,39	1,76	0,37	26,62

Таким чином, коефіцієнт покриття зростає на 0,25 в 2023 і знаходиться у межах нормативного показника 1-3, що говорить про те, що поточних активів достатньо для покриття поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності, який зростає на 0,34 в 2023 році більший за норматив 0,7-0,8, отже за рахунок середньо ліквідних активів можливо погасити середньострокові зобов'язання. Коефіцієнт абсолютної ліквідності підвищився на 0,37 в 2023 році і набагато вищий за нормативне значення 0,2-0,35, отже негайні зобов'язання підприємство погасити може.

Аналіз показників ділової активності наведено в табл.2.5.

Таким чином, спостерігаємо позитивну тенденцію підвищення коефіцієнту оборотності капіталу на 1,98 оборотів; оборотність дебіторської заборгованості показав позитивну тенденцію до зростання на 47,19 обороти (термін обороту знизився на 24,88 днів); оборотність запасів показала позитивну тенденцію зростання на 36,56 оборотів, при чому тривалість одного обороту зменшилась на 13,27 днів; в цілому тривалість операційного циклу показала позитивну тенденцію зменшення на 38,15 днів. Оборотність кредиторської заборгованості показала позитивну тенденцію зростання на 12,33 оборотів (тривалість обороту знизилась на 63,63 днів); оборотність власного капіталу показала позитивне зростання на 2,81 оборотів, а тривалість обороту скоротилась на 242,71 день; але відповідно тривалість фінансового циклу менше 0, що є негативним.

Таблиця 2.5

Аналіз показників ділової активності

ПП “Макдональдс Юкрейн ЛТД” за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +-	Темп приросту, %
1. Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	3262791	12946955	9684164	296,81
2. Собівартість реалізації, тис. грн.	1599708	5838987	4239279	265
3. Середній розмір капіталу, тис. грн.	4260340	4715355,5	455015,5	10,68
4. Середній розмір власного капіталу, тис. грн.	3007369	3324304,5	316935,5	10,54
5. Середній розмір власного оборотного капіталу, тис. грн.	402832,5	629707,5	226875	56,32

Продовження табл.2.5

6. Середній розмір дебіторської заборгованості, тис. грн.	277753	219676,5	-58076,5	-20,91
7. Середній розмір запасів	87293	106368,5	19075,5	21,85
8. Середній розмір кредиторської заборгованості, тис. грн.	375312,5	351944	-23368,5	-6,23
9. Чистий прибуток	-2087860	1291628	3379488	-161,86
10. Коефіцієнт оборотності капіталу (трансформації) (п.1/п.3), оберти	0,77	2,75	1,98	257,14
11. Оборотність дебіторської заборгованості				
11.1. Днів (п.6*365/п.1)	31,07	6,19	-24,88	-80,08
11.2. Оборотів (п.1/п.6)	11,75	58,94	47,19	401,62
12. Оборотність запасів				
12.1. Днів (п.7*365/п.2)	19,92	6,65	-13,27	-66,62
12.2. Оборотів (п.2/п.7)	18,33	54,89	36,56	199,45
13. Тривалість операційного циклу (п.11.1+п.12.1)	50,99	12,84	-38,15	-74,82
14. Оборотність кредиторської заборгованості				
14.1. Днів (п.8*365/п.2)	85,63	22	-63,63	-74,31
14.2. Оборотів (п.2/п.8)	4,26	16,59	12,33	289,44
15. Оборотність власного капіталу				
15.1. Днів (п.4*360/п.1)	336,43	93,72	-242,71	-72,14
15.2. Оборотів (п.1/п.4)	1,08	3,89	2,81	260,19
16. Тривалість фінансового циклу (п.13 – п.14.1)	-34,64	-9,16	25,48	-73,56

Отже, зростання показників оборотності, зменшення терміну оборотності свідчать про підвищення ділової активності.

Аналіз рентабельності проведено в табл.2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз рентабельності

ПІІ “Макдональдс Україн ЛТД” за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +/-	Темп приросту, %
1. Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн.	(2099739)	1095140	3194879	152,16
2. Сукупний капітал, тис. грн.	4260340	4715355,5	455015,5	10,68
3. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	(2087860)	1291628	3379488	161,86
4. Власний капітал, тис. грн.	3007369	3324304,5	316935,5	10,54
5. Позиковий капітал, тис. грн.	1252971	1391051	138080	11,02
6. Оборотні активи, тис. грн.	862085,5	1224131	362045,5	42
7. Валовий прибуток, тис. грн.	1663083	7107968	5444885	327,4
8. Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	3262791	12946955	9684164	296,81

Продовження табл.3.6

9.Операційний прибуток, тис. грн.	-1871183	1209385	3080568	-164,63
10.Рентабельність сукупного капіталу (п.1/п.2*100), %	-49,29	23,22	72,51	X
11.Рентабельність власного капіталу (п.3/п.4*100), %	-69,42	38,85	108,27	X
12. Рентабельність позикового капіталу (п.3/п.5*100), %	-166,63	92,85	259,48	X
13.Рентабельність оборотних активів (п.3/п.6*100), %	-242,19	105,51	347,7	X
14.Валова рентабельність продаж (п.7/п.8*100), %	50,97	54,9	3,93	X
15.Операційна рентабельність продаж (п.9/п.8*100), %	-57,35	9,34	66,69	X
16.Чиста рентабельність продаж (п.3/п.8*100), %	-63,99	9,98	73,97	X

Рентабельність сукупного капіталу (характеризує величину віддачі сукупного капіталу підприємства); рентабельність власного капіталу (показує скільки прибутку припадає на одиницю власного капіталу); рентабельність позикового капіталу (показує скільки прибутку припадає на гривню позикового капіталу), рентабельність оборотних активів (відбиває розмір прибутку, який отримує підприємство з кожної гривні, вкладеної в оборотні активи); операційна рентабельність продаж (характеризує рентабельність реалізації після вирахування витрат на виробництво і збут продукції), чиста рентабельність продаж (відбиває загальний вплив структури капіталу) менше 0 через відсутність чистого прибутку в 2022 році, а в 2023 році ситуація змінилась і підприємство прибуткове. Валова чиста рентабельність продаж (відбиває загальний вплив структури капіталу) зростає з 50,97 до 54,8%. Таким чином, можна говорити про зростання ефективності діяльності підприємства.

2.3. Методологічні та практичні основи аналізу формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД» за 2022-2023 рр.

В процесі аналізу власного капіталу слід вирішити наступні завдання [1, с.155]:

- 1) здійснити загальний аналіз складу та структури власного капіталу підприємства;
- 2) дослідити ефективність використання власного капіталу;
- 3) проаналізувати оборотність капіталу;
- 4) оцінити прибутковість власного капіталу.

Основними джерелами інформації для здійснення аналізу власного капіталу є: ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. 4 «Звіт про власний капітал». Слід відзначити, що у балансі інформацію про власний капітал відображають за станом на визначену дату, тому відсутня можливість простежити, за рахунок яких джерел сформувався той або інший елемент власного капіталу, а також у якому напрямі використано власний капітал. Відповідь на це запитання можна одержати, аналізуючи інформацію ф. 4 «Звіт про власний капітал».

Під організацією аналізу власного капіталу розуміють систему послідовних дій із здійснення аналізу структури, руху і ефективності використання власного капіталу, пошуків шляхів ефективності його використання й оптимізації структури власного капіталу.

Умовою успішного здійснення аналізу власного капіталу підприємства являється чітка організація аналітичного процесу як системи раціональних та скоординованих дій об'єкта дослідження відповідно до визначеної мети. Для гарантування ефективності оцінки власного капіталу його слід добре спланувати, продумати та організувати.

Організацію оцінки власного капіталу підприємства можна представити як технологічний процес, у якому потрібні аналітичні процедури проводяться в встановленому порядку та реалізуються за допомогою сукупності методичних, організаційних та технічних методів, способів та прийомів. Виходячи з строку, змісту та призначення виконуваних аналітиком процедур, процес оцінки власного капіталу можна умовно поділити на окремі елементи стосовно чотирьох основних етапів (рис.2.1).

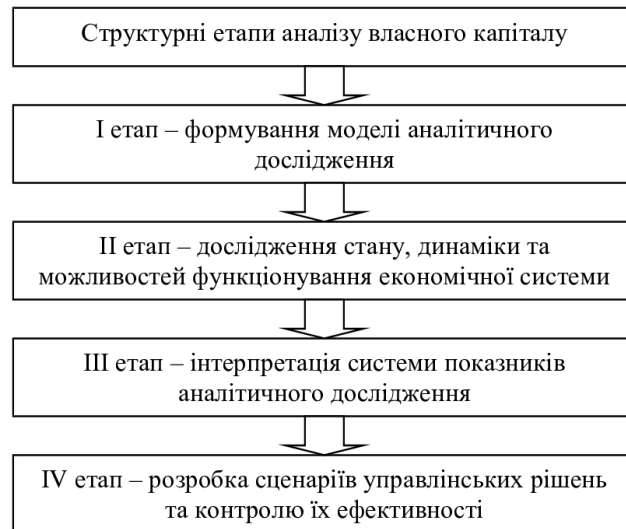

Рис.2.1. Аналітична схема процесу аналізу власного капіталу

Розглянемо зміст кожного із етапів аналізу власного капіталу [9, с.144].

Провідним етапом розробки методики аналізу власного капіталу являється процес формування його моделі. Він полягає в окресленні завдань, мети та об'єктів аналізу, вивченні матеріалів й результатів раніш проведених аналітичних досліджень, складанні плану аналізу та графіків його проведення, розробці програми та усього інструментарію методичних прийомів та алгоритмів розрахунків для аналізу.

Планування оцінки власного капіталу містить широке коло питань. До них належать не тільки встановлення лише виконання окремих робіт, перелік виконавців та розподіл обов'язків між ними, але і створення самої програми аналізу, визначення його інформаційної бази.

Графік виконання аналітичних робіт повинен передбачити найстисліші

строки, бо чим оперативніший аналіз, тим більш ефективно використовуються результати його для рішення проблем користувачів [13, с.278].

Кількість та кваліфікація виконавців залежать від програми аналізу та строків його проведення.

Програма аналізу передбачає розробку макетів аналітичних таблиць, алгоритмів їх заповнення, методичних вказівок виконавцям стосовно використання конкретних джерел даних технічних прийомів аналізу та оформлення результатів проведеної роботи.

На методику оцінювання власного капіталу підприємств та аналізу отриманих результатів впливають такі фактори, як їх організаційно-правова форма й вид економічної діяльності. Перший із них суттєво впливає на структуру власного капіталу та законодавче регулювання особливостей його створення і використання. Показники, отримані у результаті аналізу, порівнюються із середньогалузевими.

Для оцінки власного капіталу застосовуються наступні види аналізу: горизонтальний і вертикальний, порівняльний і коефіцієнтний й інтегральний фінансовий аналіз. Горизонтальний аналіз розраховує динаміку окремих елементів капіталу, а вертикальний – їх структуру. Ці види аналізу лиш констатують факти, не пояснюючи причин позитивних або негативних змін, які відбулись на підприємстві. Порівняльним аналізом передбачено зіставлення показників із плановими, середньогалузевими, показниками конкурентів тощо. Аналіз із допомогою фінансових коефіцієнтів ґрунтується на визначенні співвідношень різних абсолютних показників. Стосовно власного капіталу дані показники можна розділити на групи: коефіцієнти фінансової стійкості, коефіцієнти оборотності й рентабельності капіталу. Науковцями виділено понад 40 різних показників, що використовуються для аналізу капіталу в цілому і власного капіталу зокрема. Але в більшості таких показників власний капітал розглядають узагальнено, тобто до уваги не беруть його елементи [15].

Другий структурний етап аналізу власного капіталу – це власне

аналітичне дослідження – включає у себе зведення та групування даних, обчислення системи синтетичних та аналітичних показників, створення таблиць та графіків.

Для кожного блоку завдань аналізу власного капіталу слід сформувати окрему підсистему показників, урахувавши принципи їх достатності, для відповідної глибини аналітичних досліджень. Разом із тим, вивчаються взаємозв'язки між показниками і рівні їх значень.

На етапі інтерпретації системи показників аналітичного дослідження проводять у текстовому вигляді описовий якісний виклад кількісних показників аналізу власного капіталу, відображених у таблицях та на графіках; надають оцінку структурі і руху власного капіталу, ефективності використання власного капіталу; узагальнюють досягнення та недоліки, знаходять напрямки зростання ефективності використання власного капіталу та окреслюють заходи із їх реалізації; доводять до відома користувачів результати аналізу. Тлумаченням отриманих результатів закінчується кожен крок дослідження власного капіталу підприємства. При цьому визначають який висновок можна зробити, виходячи з проведеного аналізу, що говорять отримані цифри, чи підтверджують вони вихідні передбачення чи відкривають щось нове.

На завершальному етапі аналізу власного капіталу підприємства на підставі інформаційних ресурсів - статистичних таблиць та графіків і формулювання проблем, які вимагають вирішення у економічних експрес-повідях, користувачі виробляють сценарії управлінських рішень й визначають систему контролю оцінки їх ефективності.

Розглянуті процедури та операції окремих етапів аналізу власного капіталу підприємства не сталі та мають формуватися, виходячи із запитів користувачів.

Отже, для проведення аналізу власного капіталу слід визначити мету і завдання аналізу, систему аналітичних показників, інформаційну бази та методи і прийоми перетворення економічної інформації та узагальнення

результатів аналізу.

Аналіз власних джерел формування коштів і їх динаміки зображено в табл.2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки власного капіталу

ПІІ «Макдональдс Юкрейн ЛТД» за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +-	Темп приросту, %
Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн.	2821653	2821653	-	-
Додатковий капітал, тис. грн.	104095	104095	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	-201465	1020408	1221873	-606,49
Неоплачений капітал, тис. грн.	-10915	-10915	-	-
Разом	2713368	3935241	1221873	45,03

Аналіз динаміки власного капіталу показав, що в 2023 році порівняно з 2022 роком його загальна сума підвищилась на 1221873 тис. грн. або 45,03%, на що вплинуло лише зростання нерозподіленого прибутку на 1221873 тис. грн. Інші елементи власного капіталу – зареєстрований капітал, додатковий і неоплачений капітал не змінюються.

На рис. 2.2 і 2.3 показано динаміку змін загальної суми капіталу та динаміку змін його статей.

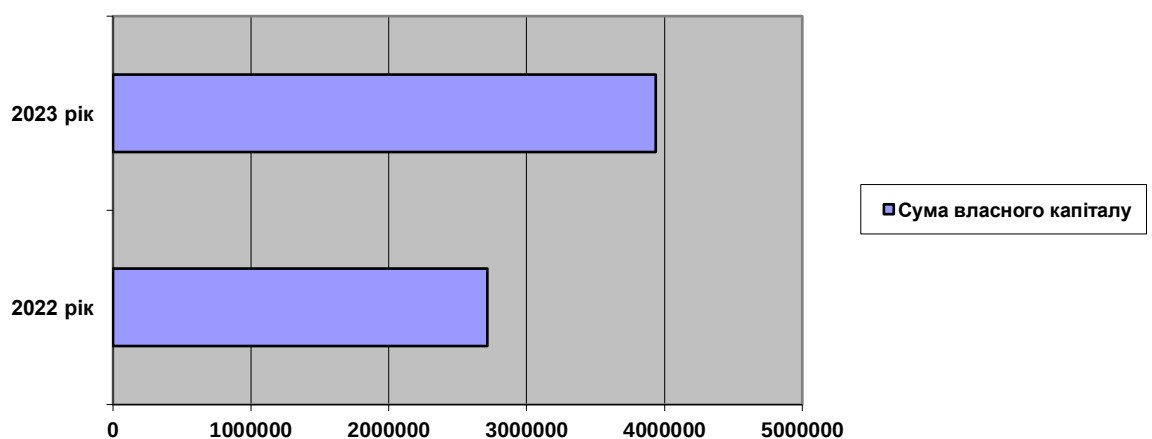

Рис. 2.2. Динаміка змін власного капіталу на ПІІ «Макдонадс Юкрейн ЛТД» за 2022-2023 роки

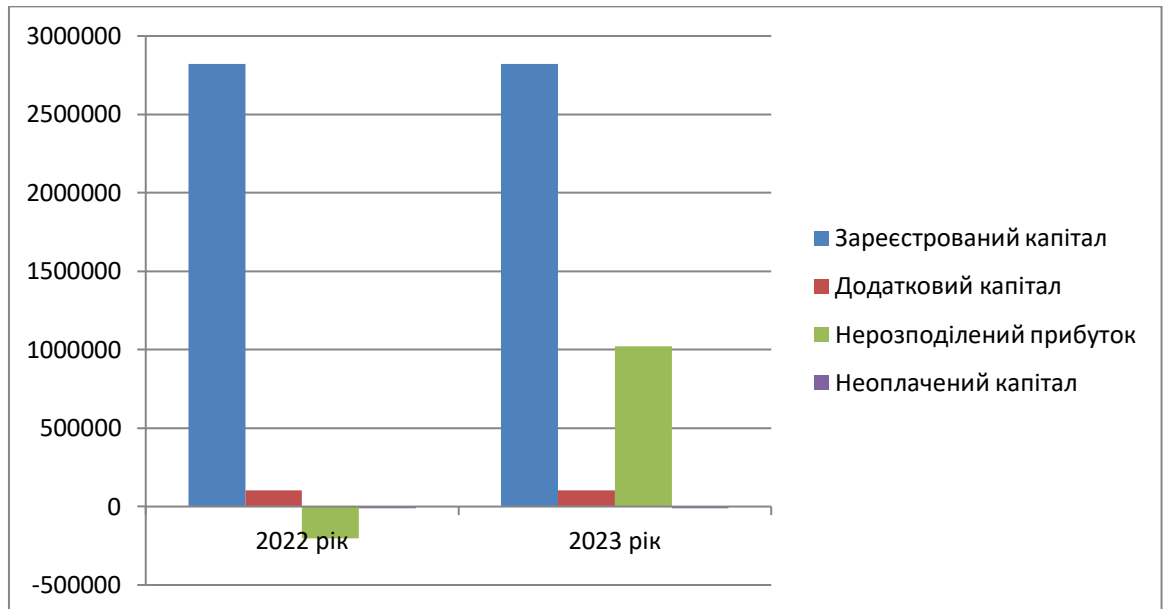

Рис. 2.3 Динаміка змін статей власного капіталу на ПП «Макдоналдс Юкрейн ЛТД» за 2022-2023 роки

В табл. 2.8 показано динаміку змін власного капіталу в порівнянні із динамікою змін залученого.

Таблиця 2.8

Динаміка змін власного і залученого капіталу ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» в 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +-	Темп приросту, %
Власний капітал, тис. грн.	2713368	3935241	1221873	45,03
Залучений капітал, тис. грн., в т.ч.	1175597	1506505	330908	28,15
Довгостроковий, тис. грн.	816502	776753	-39749	-4,87
Поточний, тис. грн.	359095	729752	370657	103,22
Разом капітал	3888965	5441746	1552781	39,93

Таким чином, в 2023 році вартість джерел формування активів підвищилась на 1552781 тис. грн. або 39,93%, що сталося за рахунок збільшення як власного, так і залученого капіталу. При чому, можна підкреслити, що темп зростання власного капіталу в 2023 році значно вищий за темп зростання залученого (45,03% проти 28,15%).

На рис. 2.4 показано співвідношення власного і статей залученого капіталу в 2022- 2023 рр.

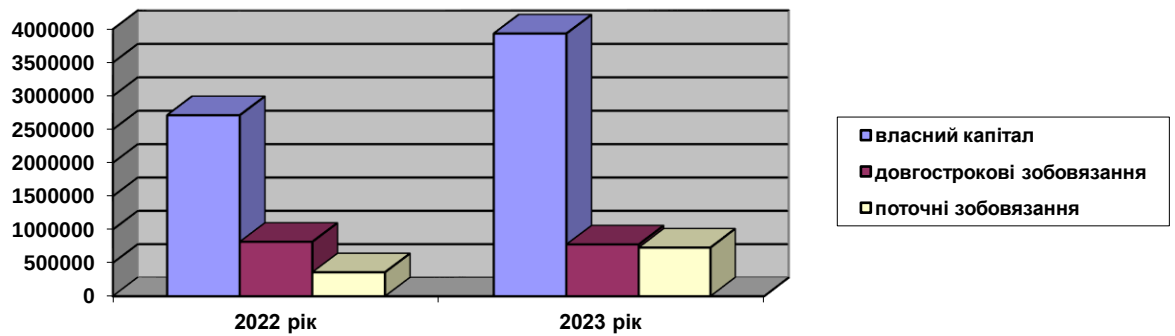

Рис. 2.4. Динаміка власного і статей залученого капіталу на ПП
«Макдональдс Юкрейн ЛТД» за 2022-2023 роки

Як видно з рис.2.4, найбільшу суму і питому вагу займає власний капітал, який зростає в динаміці.

В табл. 2.9 показано структуру власного капіталу підприємства

Таблиця 2.9

Структура власного капіталу

ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 р.		2023 р.	
	тис. грн.	Структура, %	тис. грн.	Структура, %
Зареєстрований (пайовий) капітал	2821653	103,99	2821653	71,7
Додатковий капітал	104095	3,84	104095	2,65
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-201465	-7,42	1020408	25,93
Неоплачений капітал	-10915	-0,4	-10915	-0,28
Разом	2713368	100	3935241	100

Проаналізувавши дані табл.2.9, можна побачити, що, хоча сума зареєстрованого капіталу і не змінилась, його питома вага зменшилась з 103,99% в 2022 році до 71,7% в 2023 році (значення капіталу більше 100% пов'язано із тим, що зареєстрований капітал оплачений не повністю і є висока частка нерозподіленого збитку). Питома вага додаткового капіталу становить 3,84% в 202 році і 2,65% в 2023 році. Питома вага нерозподіленого прибутку менше 0 в 2022 році і достатньо висока в 2023 році – 25,93%. Неоплачений капітал не змінюється в абсолютній сумі, але частка змінюється з -0,4 до -0,28%. Отже, найбільшу частку в структурі власного капіталу має зареєстрований капітал.

Продовжується аналіз розрахунком показників, які характеризують ефективність власного капіталу. До них включаються майже усі показники фінансової стійкості, показники оборотності і рентабельності власного капіталу (табл.2.10).

Таблиця 2.10

Оцінка показників, які характеризують ефективність власного капіталу

ПІІ “Макдональдс Юкрейн ЛТД” за 2022 – 2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +-	Темп приросту, %
1. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,91	0,87	-0,04	-4,4
2. Коефіцієнт фінансової автономії	0,7	0,72	0,02	2,86
3. Коефіцієнт заборгованості	0,3	0,28	-0,02	-6,67
4. Коефіцієнт фінансової залежності	1,43	1,38	-0,05	-3,5
5. Співвідношення власного і залученого капіталу	2,31	2,61	0,3	12,99
6. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,143	0,247	0,104	72,73
7. Оборотність власного капіталу, разів	1,08	3,89	2,81	260,19
8. Тривалість обороту власного капіталу, днів	336,43	93,72	-242,71	-72,14
9. Термін окупності власного капіталу прибутком до оподаткування, років	-1,43	3,43	4,86	-339,86
10. Рентабельність власного капіталу, %	-69,42	38,85	108,27	-155,96

Коефіцієнт фінансової стійкості, який зменшується з 0,91 в 2022 році до 0,87 в 2023 році свідчить деяке покращення фінансової стійкості в 2023 році, і нормативного значення - більше 0,6 - підприємство досягло.

Мінімальний нормативний рівень коефіцієнта фінансової автономії (коефіцієнта власності) становить 0,5. Звідси, можна вважати, що для ПІІ характерний задовільний рівень фінансової стійкості, при чому даний коефіцієнт підвищився в 2023 році на 0,02. Це свідчить про те, що зобов’язання підприємства можуть бути покриті його власними коштами.

Коефіцієнт заборгованості, який характеризує питому вагу залучених коштів у структурі капіталу підприємства, і, отже пов’язані з цим фінансові ризики є оберненим до коефіцієнта автономії і становив в 2022 - 2023 році 0,3 і 0,28, що відповідає його нормативному значенню – менше 0,5.

Коефіцієнт фінансової залежності відображає залежність підприємства від джерел зовнішнього фінансування. Значення коефіцієнта в 2022 році склало 1,43, в 2023 році знизилось на 0,05, та відповідає нормативу – менше 2.

Доповнює попередній показник співвідношення власного і залученого капіталу, що говорить про те, що сума власного капіталу на гривню залученого збільшилась на 0,3 в 2023 році, що також говорить про зростання фінансової стійкості, показник є дуже високим і відповідає нормативу – більше 1.

Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу більше 0 в 2022-2023 роках, що говорить про можливість вільно маневрувати власними коштами.

Позитивним є збільшення коефіцієнту оборотності власного капіталу на 2,81 рази, відповідно і тривалість обороту власного капіталу зменшилась на 242,71 день.

Термін окупності власного капіталу прибутком до оподаткування є від'ємним через збитковість підприємства в 2022 році, а в 2023 році невисокий – 3,43 роки, що є позитивним.

Показник рентабельності власного капіталу, який показує величину прибутку, одержаного на гривню власних коштів, через відсутність прибутку менший за 0 в 2022 році, а в 2023 році достатньо високий та складає 38,85%.

Поглиблену (багатофакторну) оцінку умов створення окремих агрегованих показників дозволяє одержати інтегральний фінансовий аналіз, а саме Дюпонівська система оцінки ефективності використання капіталу підприємства. У базовому варіанті моделі пірамідального аналізу системи Дюпона у якості вихідного пункту береться синтетичний показник рентабельності власного капіталу підприємства. Схема пірамідального аналізу відображує загальні зв'язки показника рентабельності майна та рентабельності власного капіталу. Такий комплексний показник розкладається на елементи як із огляду на фінансові результати, так й на вартість майна, вкладеного в виробництво. Оцінюючи взаємозв'язки між

об'єктами аналізу, слід розглянути структуру капіталу промислового підприємства за способами цього формування.

В основі модифікованої схеми факторного аналізу покладено таку детерміновану модель:

$$\text{РВК} = \text{Прибуток до оподаткування} / \text{Власний капітал} = (\text{прибуток до оподаткування} / \text{виручка}) * (\text{виручка від реалізації} / \text{всього активів}) * (\text{всього активів} / \text{власний капітал}) = \text{РП} * \text{Рвід} * \text{Кфз} \quad (2.1)$$

де РВК – рентабельність власного капіталу; РП – рентабельність продаж; Рвід – ресурсовіддача; Кфз – коефіцієнт фінансової залежності

Із наведеної моделі видно, що рентабельність власного капіталу підприємства залежить від 3-х факторів першого порядку: рентабельності продаж, ресурсовіддачі, структури джерел коштів, інвестованих в підприємство. Значущість даних показників пояснюється тим, що вони узагальнюють всі сторони діяльності підприємства: перший фактор узагальнює Звіт про фінансові результати, другий – актив балансу, третій – пасив балансу.

$$\text{РП}^{2022} = -1871183 / 3262791 = -0,5735$$

$$\text{РП}^{2023} = 1209385 / 12946955 = 0,0934$$

$$\text{Рвід}^{2022} = 3262791 / 3888965 = 0,839$$

$$\text{Рвід}^{2023} = 12946955 / 5441746 = 2,3792$$

$$\text{Кфз}^{2022} = 3888965 / 2713368 = 1,4333$$

$$\text{Кфз}^{2023} = 5441746 / 3935241 = 1,3828$$

Для аналізу використаємо спосіб ланцюгових підстановок:

РВК 2022 року:

$$-0,5735 * 0,839 * 1,4333 = -0,6896$$

$$0,0934 * 0,839 * 1,4333 = 0,1123$$

$$0,0934 * 2,3792 * 1,4333 = 0,3185$$

РВК 2023 року :

$$0,0934 * 2,3792 * 1,3828 = 0,3072$$

Визначимо вплив факторів на зміну рентабельності власного капіталу:

Вплив зміни чистої рентабельності продаж: $0,1123 - (-0,6896) = 0,8019$

Вплив зміни ресурсовіддачі: $0,3185 - 0,1123 = 0,2062$

Вплив зміни коефіцієнту фінансової залежності: $0,3072 - 0,3185 = -0,0113$

Вплив факторів на зміну показника рентабельності власного капіталу узагальнено в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Зведена таблиця впливу факторів на зміну рентабельності власного капіталу ДП ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» в 2023 році порівняно з 2022 роком

Показники	Вплив
1. Рентабельність власного капіталу	0,9968
2. Чиста рентабельність продаж	0,8019
3. Ресурсовіддача	0,2062
4. Коефіцієнт фінансової залежності	-0,0113

Таким чином, за рахунок зростання чистої рентабельності продаж на 0,6669 рентабельність власного капіталу зросла на 0,8019, за рахунок підвищення ресурсовіддачі на 1,5402 рентабельність власного капіталу виросла на 0,2062, за рахунок зменшення коефіцієнту фінансової залежності на 0,0505 рентабельність власного капіталу показала зменшення на 0,0113.

Підсумовуючи проведений аналіз можна сказати, що значення розрахункових фінансових коефіцієнтів показали, що через високе значення власного капіталу, фінансова стійкість підприємства достатня та зростає. До позитивних змін можна віднести підвищення оборотності власного капіталу і зменшення терміну його обороту, до негативних – від’ємну рентабельність в 2022 році.

Висновки до розділу 2

Компанія «Макдональдс» є світовим лідером галузі швидкого харчування та нараховує більш ніж 40000 закладів в більш, ніж 120 країнах світу. Заклади щодня обслуговують біля 70 мільйонів осіб. Основним видами

діяльності є: діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування (основний); виробництво морозива; виробництво безалкогольних напоїв, мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки; неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями і тютюновими виробами тощо. Підприємство належить до категорії великих підприємств, отже фінансова звітність складена за міжнародними стандартами.

Підприємство працює недостатньо ефективно в 2022 році, оскільки доходи менші за витрати, про що говорять наявність операційного прибутку та чистого збитку. Разом з тим, в 2023 році спостерігається збільшення майна і джерел його утворення, наявний операційний і чистий прибуток, збільшуються доходи, власний капітал, грошові кошти. Спостерігаються і проблеми – значна сума дебіторської заборгованості, яка вилучає кошти з обігу, що значно знижує платоспроможність. Підприємство ліквідне, в нього збільшується ділова активність і рентабельність.

В процесі аналізу власного капіталу слід вирішити такі завдання: провести загальну оцінку складу та структури власного капіталу підприємства; здійснити аналіз ефективності використання власного капіталу; проаналізувати оборотність капіталу; здійснити аналіз прибутковості власного капіталу. Основними джерелами інформації для аналізу власного капіталу є: ф. 1 »Баланс (Звіт про фінансовий стан)«, ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)«, ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. 4 «Звіт про власний капітал».

Протягом 2022 – 2023 років власний капітал збільшується за рахунок нерозподіленого прибутку, в його структурі домінує зареєстрований капітал. Власний капітал збільшується вищими темпами, ніж залучений. В структурі капіталу домінують власні кошти, збільшується рентабельність і оборотність власного капіталу.

РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Теоретичні аспекти аудиту власного капіталу

Мета аудиту згідно із МСА 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає в висловленні аудитором професійної незалежної думки стосовно правильності відображення в звітності підприємства інформації про власний капітал.

Завданнями аудиту власного капіталу є [25, с.487]:

- 1) перевірка наявності та відповідності форм установчих документів;
- 2) контроль додержання норм чинного законодавства стосовно утворення власного капіталу і відповідності його інформації в установчих документах;
- 3) виявлення повноти та своєчасності внесків засновників підприємства й правильність відображення у обліку обсягів власного капіталу;
- 4) контроль своєчасності виплати мінімального обсягу зареєстрованого (пайового) капіталу підприємства під час його реєстрації;
- 5) контроль правомірності та правильності відображення у обліку змін власного капіталу на протязі звітного періоду;
- 6) перевірка правильності вартісної оцінки майна, внесеного засновниками;
- 7) встановлення додержання чинного законодавства стосовно оформлення первинних документів та ведення бухгалтерського обліку власного капіталу;
- 8) контроль повноти й правильності відображення в звітності структури власного капіталу і змін, які відбулися на протязі року.

Основними джерелами інформації при аудиті операцій з власним капіталом є [44, с.587]:

- статут, який містить відомості щодо розміру зареєстрованого капіталу, із визначенням часток кожного учасника; склад і компетенцію органів управління та порядок ухвалення ними рішень; розмір та порядок створення резервного фонду; порядок передавання (переходу часток в статутному фонді);

- документальне оформлення облікової політики підприємства реалізовується в вигляді Наказу (Положення) про організацію обліку і облікову політику підприємства, який після його затвердження отримує статус юридичного документу. Наказ про організацію обліку і облікову політику є базовим внутрішнім документом, яким регулюється організація облікового процесу на підприємстві і є обов'язковим для виконання усіма службами та працівниками підприємства, у якому зокрема, знаходиться інформація стосовно особливостей обліку власного капіталу.

- графіки документообігу, план організації обліку, робочі проекти автоматизованого ведення обліку, посадові інструкції тощо. Мета їх видання- оформити порядки використання тих або інших методів ведення обліку власного капіталу, що обрані підприємством, визначити, як технічно мають застосовуватись різні елементи облікової політики;

- регламентні документи діяльності працівників бухгалтерії - нормативні документи, які розкривають порядок організації обліку власного капіталу з метою його впорядкування. Регламентні документи являються внутрішніми документами підприємства та розробляються на базі нормативно-правових актів України.

- для обліку змін в власному капіталі, пов'язаних із рухом основних засобів, грошових коштів, матеріалів, застосовують первинні документи, які затверджені для відповідного виду активів.

У процесі здійснення аудиту аудитор також повинен керуватись наступними нормативними актами [43, с.87]:

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Законом визначені загальні засади утворення і діяльності

аудиторських фірм, професійні стандарти і аудиторські звіти, суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, атестації й реєстрації аудиторів і суб'єктів аудиторської діяльності, здійснення обов'язкового аудиту, забезпечення якості аудиторських послуг, професійної якості аудиту, професійного самоврядування аудиторів.

2. Документи АПУ, які регулюють аудиторську діяльність в Україні

3. Міжнародні стандарти аудиту

Виходячи із мети, завдань та предмету аудиту власного капіталу, можна розмежувати його основні об'єкти (рис.3.1.).

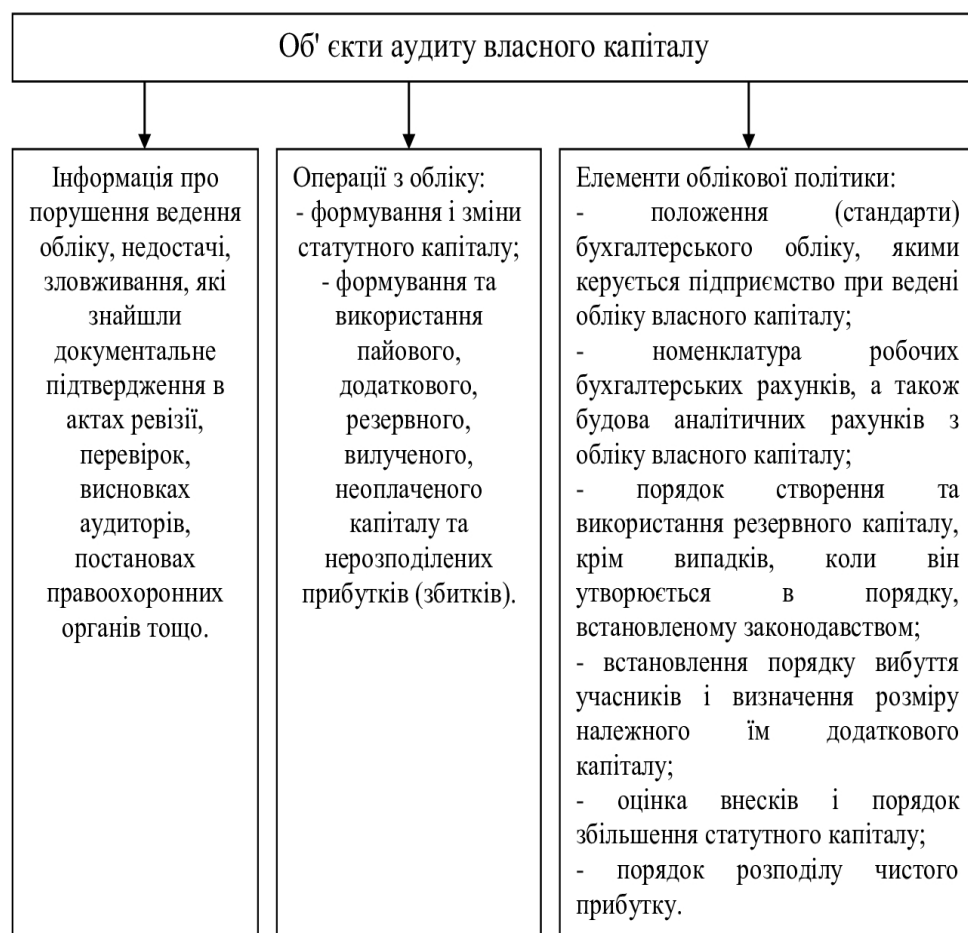

Рис.3.1. Об'єкти аудиту власного капіталу підприємства

З метою здійснення якісного аудиту власного капіталу слід використовувати різні джерела інформації: установчі документи, накази про облікову політику, документи із формування зареєстрованого капіталу,

реєстри з обліку власного капіталу, організаційні документи, акти і довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки, фінансову та статистичну звітність.

Головними напрямками перевірки операцій із власним капіталом є [56, с.201]:

- контроль достовірності відображення показників власного капіталу у обліку і звітності, встановлення законності та правильності їх формування і цільового використання;
- встановлення обґрунтованості операцій із формування прибутків та збитків, їх використання та розподілу;
- встановлення повноти створення зареєстрованого капіталу, відповідності фактичних внесків учасників умовам установчих документів, додержання термінів внесення часток в зареєстрований капітал;
- контроль стабільності розміру зареєстрованого капіталу, його відповідності величині, визначеній установчими документами.

Предметом аудиту операцій із власним капіталом є процеси й господарські операції, пов'язані із формуванням зареєстрованого, додаткового та резервного капіталу, обліком нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), формуванням вилученого і неоплаченого капіталу.

Аудит операцій з власним капіталом розпочинається з інвентаризації майна, внесеного засновниками до зареєстрованого капіталу підприємства за участю аудитора.

Інвентаризація власного капіталу полягає в підтвердженні сальдо по аналітичному обліку за кожним учасником. Тобто інвентаризацією виявляються по відповідних документах залишки, ретельно вивчається обґрунтованість сум, що обліковуються на таких рахунках, встановлюються терміни виникнення зобов'язань підприємства перед власниками, реальність часток засновників у статутному капіталі [64].

Така перевірка здійснюється в наступному порядку:

- перевірка наявності і форми установчих документів і встановлення відповідності змісту вимогам законодавчих і нормативних актів;

- вивчення повноти і дотримання строків внесення зареєстрованого капіталу;
- перевірка грошової оцінки вартості майна, що вноситься засновниками в оплату акцій при створенні акціонерного товариства;
- перевірка правильності оподаткування коштів, переданих до зареєстрованого капіталу господарюючого суб'єкта його засновниками;
- встановлення законності видів діяльності;
- визначення відповідності розміру зареєстрованого капіталу даним установчих документів і чинному законодавству;
- перевірка повноти і правильності формування зареєстрованого капіталу;
- встановлення реальності внесення сум до зареєстрованого капіталу;
- визначення обґрунтованості змін величини зареєстрованого капіталу.

Аудитор встановлює наявність відповідних документів і дотримання процедури затвердження та державної реєстрації господарюючого суб'єкта. Оскільки юридична особа вважається створеною не з моменту прийняття засновниками рішення про її створення, а з моменту її державної реєстрації, потрібно перевірити наявність свідоцтва про державну реєстрацію та перереєстрацію, якщо до засновницьких документів вносились зміни.

Перевірка операцій по розрахунках із засновниками передбачає вивчення наступних питань [64]:

- чи своєчасно і в якому розмірі засновники внесли свою частку до зареєстрованого капіталу підприємства;
- в якому вигляді внесено частки учасників до зареєстрованого капіталу і чи правильно оформлено документи на ці операції;
- чи правильно проводиться нарахування доходів від участі в капіталі підприємства;
- чи дотримується відповідність записів в первинних документах записам у журналі 7 по рахунку 46 і Головній книзі.

Фактичне надходження внесків засновників перевіряється на підставі первинних документів і записів в регістрах по рахунку 46. Дебетове сальдо по цьому рахунку показує заборгованість, яка обліковується за акціонерами (учасниками) з оплати підписки на акції (внесків до зареєстрованого капіталу). При цьому перевіряється своєчасність погашення заборгованості по внесках до зареєстрованого капіталу і реальність дебетового сальдо.

Аудитору слід проаналізувати: чи дотримані встановлені законодавством терміни погашення заборгованості по внесках до зареєстрованого капіталу, та чи дотримано порядок здійснення внесків, що визначений у Статуті.

Якщо протягом звітного періоду у господарюючого суб'єкта мали місце зміни у величині зареєстрованого капіталу, то такі операції підлягають детальному вивченню. Всі зміни до зареєстрованого капіталу повинні бути документально оформлені.

Аудитору слід встановити правомірність таких змін, а також правильність та своєчасність записів в бухгалтерському обліку. Слід також враховувати, що зміни можуть проводитись в добровільному і в примусовому порядку. Збільшення зареєстрованого капіталу здійснюється, як правило, на добровільній основі з метою додаткового залучення капіталу або інших активів.

Під час перевірки виявляються джерела збільшення зареєстрованого капіталу, які можливі тільки за рахунок:

- коштів, отриманих акціонерним товариством від продажу своїх акцій понад їх номінальну вартість (емісійний дохід);
- нерозподіленого прибутку за результатами попереднього року;
- дивідендів.

Якщо підприємство в звітному періоді зменшило зареєстрований капітал, необхідно в'яснити причину прийняття такого рішення.

Здійснюючи перевірку, аудитор перевіряє тотожність величини капіталу, що відображена господарюючим суб'єктом в формі звітності № 1

«Баланс (Звіт про фінансовий стан)» по статті «Зареєстрований капітал» (рядок 1400), розміру капіталу, зафіксованому й Статуті.

Також перевіряється дотримання інших тотожностей. Так, забезпечується узгодженість показників в наданих формах звітності. Розмір зареєстрованого капіталу на початок і кінець року, що відображається в Балансі (Звіті про фінансовий стан), повинен відповідати сумі по статті «Зареєстрований капітал» Звіту про власний капітал. Суми за зазначеними рядками повинні співпадати з кредитовим сальдо по рахунку 40 за станом на відповідні дати, інформація щодо яких міститься в журналі 7.

При аудиті приділяється увага тому, з яких джерел походить формування капіталу, якою є його величина згідно з установчими документами, чи відповідає величина резервного капіталу законодавчо встановленим нормам.

При проведенні такої перевірки значна увага приділяється вивченню правильності формування прибутку (збитку) та його відповідного відображення на рахунках. Досить важливим є вивчення використання прибутку, при цьому встановлюється, на що буде здійснюватися його використання, відповідність нормативним документам, правильність відображення в обліку.

При перевірці чистого прибутку та його використання приділяється значна увага наступним питанням [60, с.111]:

- відповідність даних Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) даним аналітичного та синтетичного обліку. Перевіряється шляхом арифметичного розрахунку та порівняння даних Звіту про власний капітал (форма № 4) з даними Головної книги;

- правомірність списання збитків від розкрадання, винні особи. Аудитор повинен впевнитись, що виявлені як в ході перевірки, так і підприємством самостійно і в результаті інвентаризації недостачі майна або в межах норм природного убутку віднесені на витрати підприємства, а понад норм - за рахунок винних осіб. Якщо винні особи не встановлені або суд відмовив у

стягненні збитків з них, то збитки від нестачі майна і його псування відносяться на фінансові результати підприємства.

Встановлення правомірності та правильності використання прибутку аудитор починає з перевірки правильності відображення в Балансі (Звіті про фінансовий стан) по рядку «Нерозподілений прибуток» залишку прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства по результатах фінансово-господарської діяльності за минулий звітний період.

Мета аудиту Звіту про власний капітал - підтвердження вірогідності інформації про зміни в складі власного капіталу підприємства впродовж звітного періоду.

Завдання аудиту - встановити: достовірність та повноту відображення в звіті результатів роботи підприємства стосовно зростання чи зниження власного капіталу. Інформація, яка наведена у Звіті про власний капітал, повинна бути достовірною, без помилок та перекручень, які впливають на користувачів фінансової звітності. Підставою для складання Звіту є дані синтетичного та аналітичного обліку, що повинні бути тотожними.

Сума власного капіталу - це абстрактна вартість майна підприємства, що не є його поточною чи реалізаційною вартістю, а тому не відображає поточну на даний час вартість прав власників фірми. На розмір власного капіталу впливають оцінка активів та кредиторська заборгованість, які використовуються у бухгалтерському обліку підприємства. В зв'язку із цим сума власного капіталу може збігатися чи не збігатися із ринковою вартістю акцій підприємства чи з сумою, яку можна одержати від реалізації чистих активів або підприємства взагалі.

Отже, аудит власного капіталу є складним і трудомістким процесом.

3.2.Організація проведення аудиту процесів формування і використання власного капіталу ПП «МАКДОНАЛЬДЗ ЮКРЕЙН ЛТД»

План аудиту власного капіталу ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» наведено в табл.3.1.

Таблиця 3.1

План проведення аудиту власного капіталу ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД»

№	Заплановані види робіт	Період проведення	виконавець	Примітки
1	2	3	4	5
1	Вивчення установчих документів	02.03.2024-04.03.2024	Григоренко О.О.	
2	Перевірка складу і структури власного капіталу	05.03.2024-07.03.2024	Григоренко О.О.	
3	Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку власного капіталу	08.03.2024-10.03.2024	Григоренко О.О.	
4	Формулювання висновків за результатами аудиту	11.03.2024-12.03.2024	Григоренко О.О.	

Програма проведення аудиту власного капіталу містить напрямки проведення перевірки, строки виконання робіт та необхідну інформацію. Програма аудиту власного капіталу представлена в табл.3.2.

Таблиця 3.2

Програма аудиту власного капіталу ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД»

№	Перелік аудиторських процедур	період проведення процедур з перевірки	Виконавець	назва робочих документів	методи проведення перевірки
1	Вивчення установчих документів	2.03.2024	Григоренко О.О.	статут, установчий договір, договір з державного реєстру	Формальна перевірка, нормативно – правова перевірка
1.1	Визначення виду власності	2.03.2024			
1.2	Якими видами діяльності дозволено займатись, зміни та доповнення до установчих документів	2.03.2024			

Продовження табл.3.2

1.3	Порядок розподілу прибутку за статутом	3.03.2024	Григоренко О.О.	Звіт про власний капітал	повторне виконання, перевірка за даними кореспондуючих рахунків
2	Перевірка складу та структури власного капіталу	3.03.2024	Григоренко О.О.	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про власний капітал	економічна перевірка, формальна перевірка
2.1	Звірка залишків власного капіталу за даними головної книги з залишками в облікових регістрах	4.03-7.03.2024	Григоренко О.О.	головна книга, облікові регістри	логічна перевірка, формальна перевірка
2.2	Перевірка наявності неоплаченого в строк власного капіталу	8.03.2024	Григоренко О.О.	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про власний капітал	формальна перевірка
2.3	Перевірка правильності розподілу прибутку	8.03.2024	Григоренко О.О.	дані бухгалтерського обліку та звітності	економічна перевірка
3	Перевірка складу та структури власного капіталу	9.03.2024	Григоренко О.О.	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про власний капітал	формальна перевірка
3.1	Перевірка зареєстрованого капіталу	9.03.2024	Григоренко О.О.	Статут, установчий договір	формальна, економічна перевірка
3.2	Перевірка нерозподіленого прибутку	10.03.2024	Григоренко О.О.	Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про власний капітал, головна книга	економічна перевірка
4	Формулювання висновків за результатами аудиту	11.03.2024-12.03.2024	Григоренко О.О.	робочі документи аудитора	узагальнення результатів, надання рекомендацій

Для ефективного проведення аудиту також складаються тести, надання відповідей на які дозволить аудитору вірно сформулювати аудиторський висновок (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Тести аудиторського контролю власного капіталу ПП «Макдональдс Україн
ЛТД»

№	Зміст питання	Відповіді			примітки
		так	ні	інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1.	Якщо формування зареєстрованого фонду є обов'язковим, чи оговорюються строки внесення (часткового внесення) вкладів умовою державної реєстрації юридичної особи, умовою надання ліцензії?	+			
2.	Чи зазначене в установчих документах визначення часток засновників підприємства, тобто фактичне визначення власника/власників юридичної особи?	+			
3.	Чи був сплачений мінімальний розмір зареєстрованого фонду на момент звернення за дозволом на діяльність цінними паперами?	+			
4.	Чи існує на підприємстві механізм виключення за рішенням зборів учасників того учасника, який систематично не виконує своїх обов'язків?		+		
5.	Чи проводились установчі збори затвердження статуту підприємства(наявність протоколу)?	+			
6.	Чи забезпечені права власності відповідними документами ?	+			
7.	Чи відбулась реєстрація та публікація інформації про випуск акцій?		+		
8.	Чи надавався звіт про наслідки підписки до ДКЦПФР?		+		
9.	Чи перевіряється аудиторською фірмою фінансовий стан засновників - юридичних осіб, щодо їх спроможності сплатити за акції?	+			
10.	Чи дотримувалися на даному підприємстві обмеження на види вкладів засновників?		+		
11.	Чи були зміни в статутному капіталі в даний період, їх адекватність реєстрації в статутних документах?		+		

Наступним етапом організації аудиту власного капіталу є формування та заповнення робочих документів з аудиту власного капіталу. Робочий

документ з перевірки своєчасності розрахунків за внесками до зареєстрованого капіталу наведено в табл.3.4.

Таблиця 3.4

Робочий документ з перевірки своєчасності розрахунків за внесками до зареєстрованого капіталу

вкладник	дата	сума внесків відповідно до установчих документів, грн.	вид внеску	фактично внесено	первинний документ	відхилення, його відображення в обліку за рахунком 425 «Інший додатковий капітал»
1	2	3	4	5	6	7
Компанія «Емсіді Юроп Лімітед»	2011 рік	2821653	безготівково	2821653	виписка банку	-

Наступним етапом є складання робочого документа аудитора – Перевірка розподілу зареєстрованого капіталу на частки (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Перевірка розподілу зареєстрованого капіталу на частки

ПІБ акціонера, який володіє часткою	Відповідно до установчих документів		за даними аудитора		Відхилення, +/-
	розмір частки, грн.	відсоток в статутному капіталі	розмір частки, грн.	відсоток в статутному капіталі	
1	2	3	4	5	6
Компанія «Емсіді Юроп Лімітед»	2821653	100	2821653	100	-
Разом	2821653	100	2821653	100	-

Наступним етапом є перевірка формування додаткового капіталу, що відбито в табл.3.6.

Як показує перевірка, формування додаткового капіталу на підприємстві відбувалось нижчими темпами, ніж це було передбачено реєстраційними документами.

Дані робочі документи дозволяють здійснити перевірку руху елементів власного капіталу та сформулювати аудиторський висновок.

Перевірка формування додаткового капіталу відповідно до
реєстраційних документів

Рік	Зареєстрований капітал	мінімальна сума додаткового капіталу (15%)	Додатковий капітал			додатковий капітал на дату звітності
			чистий прибуток	норма відрахувань	сума поповнення додаткового капіталу	
1	2	3	4	5	6	7
2024	2821653	423248	-	-	-	104095

Проведення аудиту власного капіталу на ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» дало змогу сформулювати наступний висновок (витяг):

Станом на 31 грудня 2024 року до складу власного капіталу входять зареєстрований капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток) і неоплачений капітал.

Розмір сплаченого зареєстрованого капіталу відповідає встановленим діючим законодавством вимогам. На дату складання балансу зареєстрований капітал сформований не повністю, несплачений капітал в розмірі 10915 тис.грн. за останній рік не знизився. Формування зареєстрованого фонду підприємства здійснено з порушеннями чинного законодавства України.

У складі додаткового капіталу обліковується вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, вартість об'єктів, що не увійшли до зареєстрованого капіталу підприємства та фонд розвитку виробництва.

Основа для думки із застереженням

1. Підприємство не переглядало ліквідаційну вартість, строк корисної експлуатації необоротних активів на кінець фінансового року та питання щодо зменшення корисності активів, відповідно до вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів». Нестабільність економіки в країні створює можливість існування умов для зменшення корисності активів, так як існують фактори морального старіння активів, зміни

у ринковому та економічному середовищі, що може мати суттєвий, проте не всеохоплюючий вплив на фінансову звітність підприємства.

2. Не повністю сформований додатковий капітал і зареєстрований капітал, що є порушеннями вимог Статуту та чинного законодавства України.

Таким чином, за результатами аудиту власного капіталу було виявлено низку проблем, які потребують негайного вирішення та коригування.

3.3. Напрями удосконалення обліково – аналітичних та контрольних аспектів процесів формування і використання власного капіталу

Оптимальна структура капіталу являється базовою умовою стійкого розвитку будь-якого підприємства. Дослідження наукової літератури говорить, що більшість авторів виокремлюють 3 методи оптимізації структури капіталу:

- оптимізація структури капіталу по критерію максимізації об'єму прогнозованої фінансової рентабельності. Даний метод базується на багатоваріантних обчисленнях рентабельності власного капіталу за різної структури капіталу, яка виражається ефектом фінансового важеля;

- оптимізація структури капіталу по критерію мінімізації його вартості. Даний метод базується на попередньому аналізі власного та позиченого капіталів при різних умовах формування, обслуговування і проведення багатоваріантних обчислень середньозваженої вартості капіталу та, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості підприємства;

- оптимізація структури капіталу по критерію мінімізації величини фінансових ризиків. Він пов'язаний із процесом диференційованого відбору джерел фінансування різних елементів активів підприємства; необоротних і оборотних активів [8, с.252].

Як правило, дослідники виділяють увагою якийсь один метод, не розглядають їх разом, що дало б змогу ефективніше розуміти природу

оптимізації із погляду ефективності управління створенням власним капіталом.

Множинність критеріїв оптимізації структури власного капіталу підштовхує власників підприємства вибрати найефективніший варіант на підставі власних суб'єктивних ставлень. При цьому постає парадокс: чим більше критеріїв враховує інвестор, тим багатогранніше буде результат оптимізації, із іншого ж боку збільшення їх кількості різко утрудняє процес роз'яснення завдань оптимізації структури власного капіталу.

Із врахуванням даних підходів до оптимізації структури власного капіталу підприємств доцільним є здійснення комплексних заходів стосовно оптимізації.

Оптимальна структура власного капіталу – таке співвідношення складових власного капіталу, за досягненням якого значення даного критерію наближається до оптимального. Пропонується використовувати таку модель оптимізації власного капіталу, як дала б змогу управляти процесом власного капіталу підприємства із врахуванням впливу усіх джерел його формування. Багатофакторна модель оптимізації структури власного капіталу підприємства (рис. 3.2) передбачила відповідний алгоритм дій.

На першому етапі оцінюється власний капітал, джерела формування його, динаміка й склад його структури в попередніх періодах.

На протязі другого етапу відбувається дослідження зовнішнього середовища, фактори якого можуть повпливати на структуру власного капіталу підприємства. Базовими факторами являються: стадія життєвого циклу, галузева приналежність підприємства, кон'юнктура товарного та фінансового ринків тощо.

На третьому етапі з'ясовується чи орієнтуватись у майбутньому на наявну структуру власного капіталу, або намагатись максимізувати рентабельність власного капіталу. Слід при цьому пам'ятати, що оптимальною структурою власного капіталу є таке співвідношення його основних джерел, що повинно з однієї сторони забезпечувати максимальну величину чистої

рентабельності власного капіталу і з іншої – мінімізувати середньозважену вартість власного капіталу.

Першочерговим має бути обчислений показник рентабельності власного капіталу, оскільки він найкраще характеризує ефективність і результативність діяльності підприємства. При цьому слід розрахувати оптимальне значення критерію максимізації рентабельності власного капіталу.

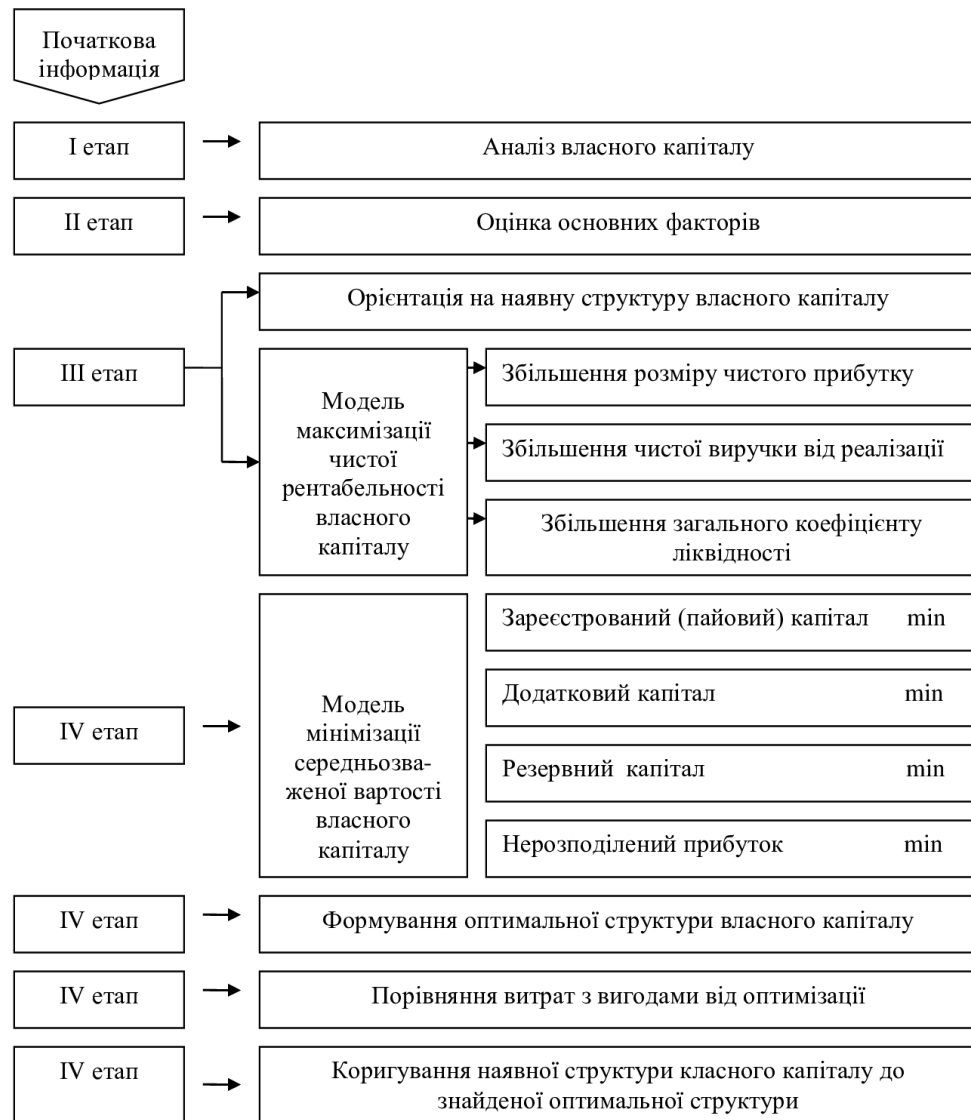

Рис. 3.2. Багатофакторна модель оптимізації структури власного капіталу підприємства

Якщо припустимо, він становить R_{BK} 15%. Наступним кроком буде визначення формули обчислення значення обраного критерію [8, с.253]:

$$R_{BV} = \frac{\Pi}{B} \cdot \frac{A}{BK} \cdot \frac{ПП}{A} \cdot \frac{ПА}{ПП} \cdot \frac{B}{ПА}, \quad (3.1)$$

де Π – чистий прибуток;

B – чиста виручка від реалізації продукції;

A – активи;

$ПА$ – поточні активи;

$ПП$ – поточні пасиви.

При цьому формула має представляти функцію залежності показника рентабельності власного капіталу від чистого прибутку. Наступним кроком є обчислення даного показника при постійному значенні прибутку. Якщо значення даного критерія відповідає оптимальному – зупинити розрахунки. Якщо R_{BK} 15%, треба переходити до наступного етапу.

На четвертому етапі визначають середньозважену суму власного капіталу. Потрібно зазначити, що приведення до мінімального значення середньозваженої вартості власного капіталу надасть змогу підприємству підтримати кредитну репутацію на рівні, який дозволяє залучати нові кошти на задовільних умовах [54, с.58].

Процес оптимізації структури власного капіталу по критерію мінімізації його середньозваженої вартості засновано на попередньому аналізі вартості усіх елементів власного капіталу при різних умовах залучення та проведенні багатоваріантних обчислень середньозваженого розміру власного капіталу.

Розрахунок оптимальної структури власного капіталу можна реалізовувати, застосовуючи існуючі методи оптимізації. Наприклад, пошук часток капіталу, що забезпечили б його мінімальну середньозважену вартість:

$$\sum_{i=1}^{N1} \omega_i B_i \rightarrow \min, \quad (3.2)$$

де i – індекс складової власного капіталу (зареєстрований капітал, резервний капітал, додатковий капітал і нерозподілений прибуток (збиток)), ($i = 1, N1$);

ω_i – частка i -ї складової власного капіталу у його загальному обсязі;

B_i – вартість i -ї складової капіталу.

На даному етапі перевіряється зворотній зв'язок критеріїв мінімізації середньозваженої вартості й рентабельності власного капіталу.

На п'ятому етапі створюється оптимальна структура власного капіталу підприємства, виходячи з обчислених критеріїв.

На шостому етапі порівнюються витрати із вигодами від оптимізації капіталу.

На сьомому етапі порівнюється вже існуюча структура капіталу із запропонованою. На етапі створюються конкретні заходи, що дадуть змогу сформувати потрібну оптимальну структуру власного капіталу.

Запропонована модель оптимізації структури власного капіталу дає змогу підвищити ринкову вартість підприємства. Поетапне обчислення забезпечує оперативність й оптимальність структури власного капіталу і прогнозує максимальне збільшення рентабельності власного капіталу і фінансової стійкості підприємства у майбутньому [8, с.253].

Створення облікового процесу власного капіталу є досить складним процесом, що залежить від структури власного капіталу та окреслює питання облікової політики й організаційних ознак діяльності підприємств і інформаційного забезпечення емітентів цінних паперів, що і є безпосередньо базою обліку власного капіталу.

Важливим є те, що капітал підприємства розглядається скоріш як пасив, а не актив, що засвідчується балансовим рівнянням (облікова модель): активи рівні сумі власного капіталу і зобов'язань. Звідси розмір власного капіталу підприємства визначається як різниця між його активами і зобов'язаннями. Пропонується для вдосконалення руху власного капіталу підприємства і розподілу сум дивідендів між учасниками впровадити на підприємстві реєстр заборгованості по виплатах дивідендів (табл. 3.7) [18, с.5].

Реєстр заборгованості по виплаті дивідендів

№ п/п	Учасник підприємства	Частка власника в капіталі, %	Зареєстрований капітал	Інші елементи власного капіталу, тис.грн.				Сума заборгованості
				Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	

З допомогою даного реєстру керівник підприємства буде мати можливість більш детально проаналізувати частку кожного із учасників, суму зареєстрованого капіталу, розмір дивідендів до сплати і можливий розмір заборгованості перед учасниками. Основною перевагою цього реєстру є його структурованість й одночасне відображення всіх операцій з власним капіталом підприємства.

З метою поліпшення використання власного капіталу на ПП «Макдональдс Юкрейн ЛТД» пропонується механізм оптимізації власного капіталу підприємства, який включає: реалізацію об'єктів основних засобів (надлишкових, недовантажених чи морально застарілих) і використання отриманих коштів на поповнення фондів власних коштів; вжиття заходів щодо партнерських стосунків із комерційними банками і зростання на цій базі розміру короткострокових кредитів у господарському обороті; розширити практику розрахунків на умові попередньої оплати; сформулювати правильну пропорцію розподілу капіталу підприємства між фондами оборотних і основних коштів і забезпечити, щоб дані кошти були вкладені у відповідні активи із найбільшою віддачею.

Також одна із проблем раціональної організації обліку власного капіталу полягає у використанні доречних аналітичних рахунків в обліку власного капіталу підприємства. Тому для більш глибокого поділу елементів власного капіталу пропонується відкриття наступних аналітичних рахунків до рахунку 43 «Резервний капітал»: 431 «Резерви на покриття збитку», 432 «Резерв на підвищення зареєстрованого капіталу», 433 «Резерв на погашення

заборгованості в разі ліквідації», 434 «Інші напрямки використання резервів, що передбачені законодавством і засновницькими документами». До рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий капітал)» запропоновано відкрити наступні аналітичні рахунки: 401 «Зареєстрований капітал у національній валюті» (до нього можливі субрахунки четвертого порядку 4011 «Зареєстрований капітал у національній валюті, внесений юридичними особами» та 4012 «Зареєстрований капітал у національній валюті, внесений фізичними особами»), 402 «Зареєстрований капітал у іноземній валюті» (до нього можливі субрахунки четвертого порядку 4021 «Зареєстрований капітал у іноземній валюті, внесений юридичними особами» та 4022 «Зареєстрований капітал у іноземній валюті, внесений фізичними особами»).

Запропоновані рахунки аналітичного обліку дозволять підприємству здійснювати контроль за здійсненими внесками до зареєстрованого капіталу від кожного учасника.

Вищенаведені пропозиції обробки інформації з обліку і аналізу власного капіталу дозволять удосконалити методологію процесу обліку власного капіталу.

Для підвищення якості ведення обліку власного капіталу підприємства є доцільним запровадження системи внутрішнього аудиту. На базі результатів вивчення первинних документів і аудиторських процедур внутрішній аудитор буде проводити аналіз за наступними напрямками:

- оцінка складу й структури власного капіталу суб'єкта господарювання;
- аналіз ефективності використання власного капіталу;
- окреслення факторів, що впливають на зміни розмірів власного капіталу;
- оцінювання рентабельності власного капіталу.

На основі здійснених процедур виявлені помилки та факти шахрайства слід згрупувати з метою встановлення їх суттєвості (із врахуванням об'єднаного ефекту) та підготовки підсумкової аудиторської документації.

Опис виявлених помилок й фактів обману слід згрупувати у одному робочому документі. Для цього пропонується спеціально розроблений робочий документ для здійснення аудиту власного капіталу підприємства (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Робочий документ для здійснення аудиту власного капіталу

№ з/п	Первинний документ чи обліковий регістр				Зміст порушення	Характер порушення (обман, помилка)	Який нормативний документ порушений	Суттєвість порушення
	назва	№	дата	сума				

По результатами аудиту аудитор повинен приготувати інформацію щодо перевіреної сукупності для її внесення до Звіту клієнта і для складання висновку аудитора. Якщо аудитором не знайдено порушень або знайдено порушення, що не впливають суттєво на законність діяльності, не завдали шкоди державі, засновникам або акціонерам, то він зафіксує факти перевірки у аналітичній частині аудиторського звіту. Якщо аудитором знайдені порушення, що впливають на законність діяльності або завдають шкоди державі, засновникам або акціонерам, то він зафіксує усі факти у аналітичній частині аудиторського звіту. Якщо порушення не були виправлені, то аудитор не має права надати позитивний висновок.

Отже, оптимізація обліку та аудиту власного капіталу є основною складовою успішної діяльності підприємства, максимізації його прибутку, усунення надлишкових статей витрат у процесі розподілу часток дивідендів між учасниками.

Висновки до розділу 3

Завданнями аудиту власного капіталу є перевірка наявності і відповідності форм установчих документів, контроль додержання норм чинного законодавства стосовно утворення власного капіталу і відповідності його інформації в установчих документах; виявлення повноти та своєчасності внесків засновників підприємства й правильність відображення в обліку обсягів власного капіталу тощо. Аудит операцій з власним капіталом починається з інвентаризації майна, що внесено засновниками, перевірку операцій по розрахунках із засновниками, наявності і динаміки неоплаченого і вилученого капіталу, правильному відображенню операцій з елементами капіталу у фінансовій звітності.

Організація проведення аудиту власного капіталу включає складання плану і програми аудиту власного капіталу, тестів аудиторського контролю, робочих документів з перевірки своєчасності розрахунків за внесками до зареєстрованого капіталу, перевірки розподілу зареєстрованого капіталу на частки, перевірки формування додаткового капіталу відповідно до реєстраційних документів.

Оскільки зареєстрований і додатковий капітал сформовано не повністю (має місце неоплачений капітал) і підприємство не здійснювало переоцінку активів, це дає змогу аудитору сформулювати аудиторський висновок із застереженням.

Тому основними пропозиціями щодо удосконалення обліково – аналітичних та контрольних аспектів обліку власного капіталу є: формування оптимальної структури капіталу за запропонованою методикою і відповідними етапами, формування реєстру заборгованості по виплаті дивідендів, впровадження аналітичних рахунків до рахунків 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» та 43 «Резервний капітал», складання нової форми робочого документа для здійснення аудиту власного капіталу.

ВИСНОВКИ

Власний капітал – загальна вартість засобів підприємства, що належать йому на праві власності й використовуються ним для створення його активів. Власний капітал можна класифікувати за формою і за рівнем відповідальності. Власний капітал складається із: зареєстрованого капіталу, капіталу у дооцінках, додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), неоплаченого капіталу та вилученого капіталу.

Облік власного капіталу на міжнародному рівні регулює: Концептуальна основа складання і подання фінансової звітності; Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 «Подання фінансових звітів»; Міжнародний стандарт фінансової звітності 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання». Нормативно-правове забезпечення обліку, аналізу і аудиту власного капіталу складається із низки законодавчих та нормативних актів, основними із яких є: Закони України «Про господарські товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та Господарський кодекс України.

Для обліку власного капіталу на підприємствах використовують наступні рахунки: 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»; 41 «Капітал у дооцінках», 42 «Додатковий капітал», 43 «Резервний капітал», 44 «Нерозподілений прибуток (збиток)», 45 «Вилучений капітал», 46 «Неоплачений капітал».

У сучасних умовах автоматизація і запровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку власного капіталу стає одним із найважливіших завдань переважної кількості підприємств, а від вдало підібраних алгоритмів комп'ютерної обробки облікової інформації буде й залежати ефективність ведення бухгалтерського обліку процесу формування та використання складових власного капіталу.

Компанія «Макдональдс» є світовим лідером галузі швидкого харчування та нараховує більш ніж 40000 закладів в більш, ніж 120 країнах світу. Заклади щодня обслуговують біля 70 мільйонів осіб. Основним видами діяльності є: діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування (основний); виробництво морозива; виробництво безалкогольних напоїв, мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки; неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями і тютюновими виробами тощо. Підприємство належить до категорії великих підприємств, отже фінансова звітність складена за міжнародними стандартами.

Підприємство працює недостатньо ефективно в 2022 році, оскільки доходи менші за витрати, про що говорять наявність операційного прибутку та чистого збитку. Разом з тим, в 2023 році спостерігається збільшення майна і джерел його утворення, наявний операційний і чистий прибуток, збільшуються доходи, власний капітал, грошові кошти. Спостерігаються і проблеми – значна сума дебіторської заборгованості, яка вилучає кошти з обігу, що значно знижує платоспроможність. Підприємство ліквідне, в нього збільшується ділова активність і рентабельність.

В процесі аналізу власного капіталу слід вирішити такі завдання: провести загальну оцінку складу та структури власного капіталу підприємства; здійснити аналіз ефективності використання власного капіталу; проаналізувати оборотність капіталу; здійснити аналіз прибутковості власного капіталу. Основними джерелами інформації для аналізу власного капіталу є: ф. 1 »Баланс (Звіт про фінансовий стан)«, ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)«, ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. 4 «Звіт про власний капітал».

Протягом 2022 – 2023 років власний капітал збільшується за рахунок нерозподіленого прибутку, в його структурі домінує зареєстрований капітал. Власний капітал збільшується вищими темпами, ніж залучений. В структурі капіталу домінують власні кошти, збільшується рентабельність і оборотність власного капіталу.

Завданнями аудиту власного капіталу є перевірка наявності і відповідності форм установчих документів, контроль додержання норм чинного законодавства стосовно утворення власного капіталу і відповідності його інформації в установчих документах; виявлення повноти та своєчасності внесків засновників підприємства й правильність відображення в обліку обсягів власного капіталу тощо. Аудит операцій з власним капіталом починається з інвентаризації майна, що внесено засновниками, перевірку операцій по розрахунках із засновниками, наявності і динаміки неоплаченого і вилученого капіталу, правильному відображенню операцій з елементами капіталу у фінансовій звітності.

Організація проведення аудиту власного капіталу включає складання плану і програми аудиту власного капіталу, тестів аудиторського контролю, робочих документів з перевірки своєчасності розрахунків за внесками до зареєстрованого капіталу, перевірки розподілу зареєстрованого капіталу на частки, перевірки формування додаткового капіталу відповідно до реєстраційних документів.

Оскільки зареєстрований і додатковий капітал сформовано не повністю (має місце неоплачений капітал) і підприємство не здійснювало переоцінку активів, це дає змогу аудитору сформулювати аудиторський висновок із застереженням.

Тому основними пропозиціями щодо удосконалення обліково – аналітичних та контрольних аспектів обліку власного капіталу є: формування оптимальної структури капіталу за запропонованою методикою і відповідними етапами, формування реєстру заборгованості по виплаті дивідендів, впровадження аналітичних рахунків до рахунків 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» та 43 «Резервний капітал», складання нової форми робочого документа для здійснення аудиту власного капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базецька Г.І. Економічний аналіз діяльності підприємства. Харків: Нац.юрид.ун-т ім.Ярослава Мудрого, 2021. 274 с.
2. Безкоровайна Л. В. Особливості обліку власного капіталу на підприємства. URL: <http://global-national.in.ua/12-vipusk-4-berezen-2015-r/709-bezkorovajna-l-v-osoblivosti-obliku-vlasnogo-kapitalu-na-pidpriemstvakh>(дата звернення 20.11.2024)
3. Бержанір І.А. Організація і методика аудиту. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. 326 с.
4. Бержанір І. Організація обліку власного капіталу підприємства. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково – фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково – практичної інтернет – конференції, 27-28 березня 2024 р. Львів: ЛНУП, 2024. С.191-192
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Житомир: ЖІТІ, 2010. 832 с.
6. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік. К.: Лібра, 2020. 476 с.
7. Горбатенко А.А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємства в Україні. Економічний вісник Переяслав – Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди, 2021. Вип.15/1. С.195-201
8. Городня Т.А. Сучасна стратегія управління капіталом підприємства. Науковий вісник НЛТУ України, 2020. Вип.18(10). С.250-253
9. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз. Одеса: ППЦ «Белка», 2020. 240 с.
10. Гордєєва – Герасимова Л.Ю., Яромич Л.С. Дослідження методики аудиту власного капіталу підприємства. Вісник Хмельницького національного університету, 2021. Т.1. №6. С.195-200
11. Гордієнко Н.І. Фінансовий облік. Харків: ХНУМГ ім.О.М. Бекетова, 2023. 288 с.

12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 20.11.2024)
13. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
14. Даценко Г., Коцеруба Н., Крупельницька І., Кудирко О. Аналіз господарської діяльності. Вінниця: КНТЕУ ВТЕІ, 2021. 416 с.
15. Дмитренко А.І. Діагностування власного капіталу підприємства. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5305f5f8-5496-48c5-83b5-fc7831e8d4e9/content>
16. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с.
17. Дорош Н.І., Сніжко В.В. Облік власного капіталу в контексті національних та міжнародних стандартів. Молодий вчений. 2020. №2(66). С.606- 610
18. Дробязко С.І. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу підприємств. Агросвіт, 2020. №1. С.3-8
19. Євтушевська О.О., Чернов К.І. Теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура. Економіка харчової промисловості, 2020. Т.12. Вип.3. С.17-24
20. Єршова Н.Ю. Економічний аналіз. Харків: НТУ «ХПІ», 2023. 190 с.
21. Загальні вимоги до фінансової звітності. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 (дата звернення 20.11.2024)
22. Інструкція щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій, затв. Наказом МФУ 30.11.99 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 20.11.2024)
23. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік П. Видавництво ФОП «Кушнір Ю.В.», 2021. 396 с.

24. Катан Л.І. Власний капітал підприємства та особливості його формування. Вісник ДЖАЕУ, 2021. №6. С.38-44
25. Ковальчук Т.М., Никифорак І.І. Облік і аудит. Чернівці: Чернівецький національний університет ім.Федьковича, 2020. 520 с.
26. Колісник О.П., Томша А.О. Методичні підходи та організація обліку і аудиту власного капіталу підприємства. Економіка і суспільство, 2022. №37. С.18-23
27. Консолідована фінансова звітність: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 затв. Наказом МФУ від 27.06.2013 №628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>(дата звернення 20.11.2024)
28. Косяк А.П., Зубенко А.В. Бухгалтерський облік II. Харків: ХНУМГ ім.О.М. Бекетова, 2020. 326 с.
29. Краєвський В.М., Колісник О.П., Гуріна Н.В. Фінансовий облік. Ірпінь: ДПУ, 2022. 616 с.
30. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Денчук П.Н. Фінансовий облік. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.
31. Купріна Н.М. Фінансовий аналіз власного капіталу промислового підприємства: сучасний аспект. Збірник тез доповідей 80-ї наукової конференції, Одеса, 7-8 травня 2020 р. Одеса: ОНАХТ, 2020. С.404-406
32. Лахтіонова Л.А. Загальна оцінка власного капіталу за даними проміжної фінансової звітності. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління, 2020. Т.31(70). №3. С.133-139
33. Любар О.О. Нормативно – правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/24745.pdf>(дата звернення 20.11.2024)
34. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік. Одеса: ОНЕУ, 2021. 670 с.
35. Мардус Н.Ю. Аудит. Харків: НТУ «ХП», 2022. 203 с.

36. Меліхова Т.О., Кордюк А.С. Облік власного капіталу. Матеріали Всеукраїнської науково – практичної конференції «Теоретичні та практичні засади розвитку економіки, обліку, фінансів, менеджменту та права». Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 202. С.78-80
37. Мельник С.І., Горбан І.М., Марушко Н.С. Фінансовий облік і звітність. Львів: ЛДУВС, 2022. 388 с.
38. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом МФУ від 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>(дата звернення 20.11.2024)
39. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text(дата звернення 20.11.2024)
40. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: <https://www.iaasb.org/publications/2018-0> (дата звернення 20.11.2024)
41. Назаренко О.В., Чиждова Т.С. Організаційні аспекти формування, обліку та аудиту власного капіталу підприємств. Економіка та держава, 2020. №9. С.30-34
42. Нужна О.А. Власний капітал сільськогосподарських підприємств: формування, класифікація, структура. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси, 2021. №9(2). С.498-506
43. Огійчук М.Ф. Правове забезпечення обліку власного капіталу. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: Збірник матеріалів VI Міжнародної науково – практичної конференції; 10 грудня 2020 р. Київ: КНЕУ, 2020. С.86-89
44. Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т. Аудит. К.: Алерта, 2020. 852 с.
45. Петришин Л., Жидовська Н., Росток М. Теоретичні і методологічні аспекти обліку власного капіталу. Вісник Львівського аграрного університету: економіка АПК. 2020. №27. С.71-79

46. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. Наказом МФУ 30.11.99 №291. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html>(дата звернення 20.11.2024)

47. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 №2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 20.11.2024)

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 20.11.2024)

49. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення 20.11.2024)

50. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018р. № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>(дата звернення 20.11.2024)

51. Порядок подання фінансової звітності затв. Постановою КМУ №419 від 28.02.2000 . URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-p#Text>(дата звернення 20.11.2024)

52. Рекова Н.Ю., Підгора Є.О., Ровенська В.В. Економічний аналіз. Краматорськ: ДДМА, 2021. 200 с.

53. Рибчук А.В., Ковенська О.А., Антофій Н.М., Покотилова В.І. Економічний аналіз: теорія і практика. Київ: Гельветика, 2020. 220 с.

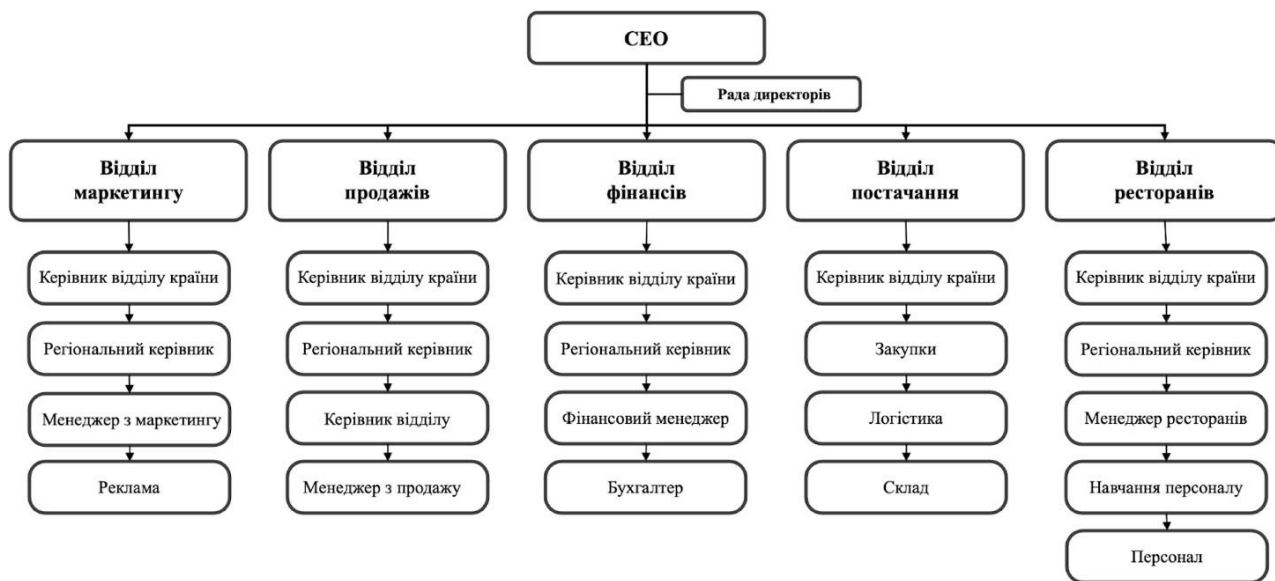
54. Роганова Г.О., Котлярова М.А. Аналіз та оптимізація структури капіталу підприємства. Modern Economics, 2021. №27. С.56-59

55. Рудика В.І., Сукрушева Г.О., Гонтар Т.Ю. Теоретична сутність категорії «власний капітал підприємства». URL: <http://global-national.in.ua/issue-17-2017/26-vipusk-16-kviten-2017-r-2/3152-rudika-v-i-sukrusheva-g-o-gontar-t-yu-teoretichna-sutnist-kategoriji-vlasnij-kapital-pidpriemstva> (дата звернення 20.11.2024)

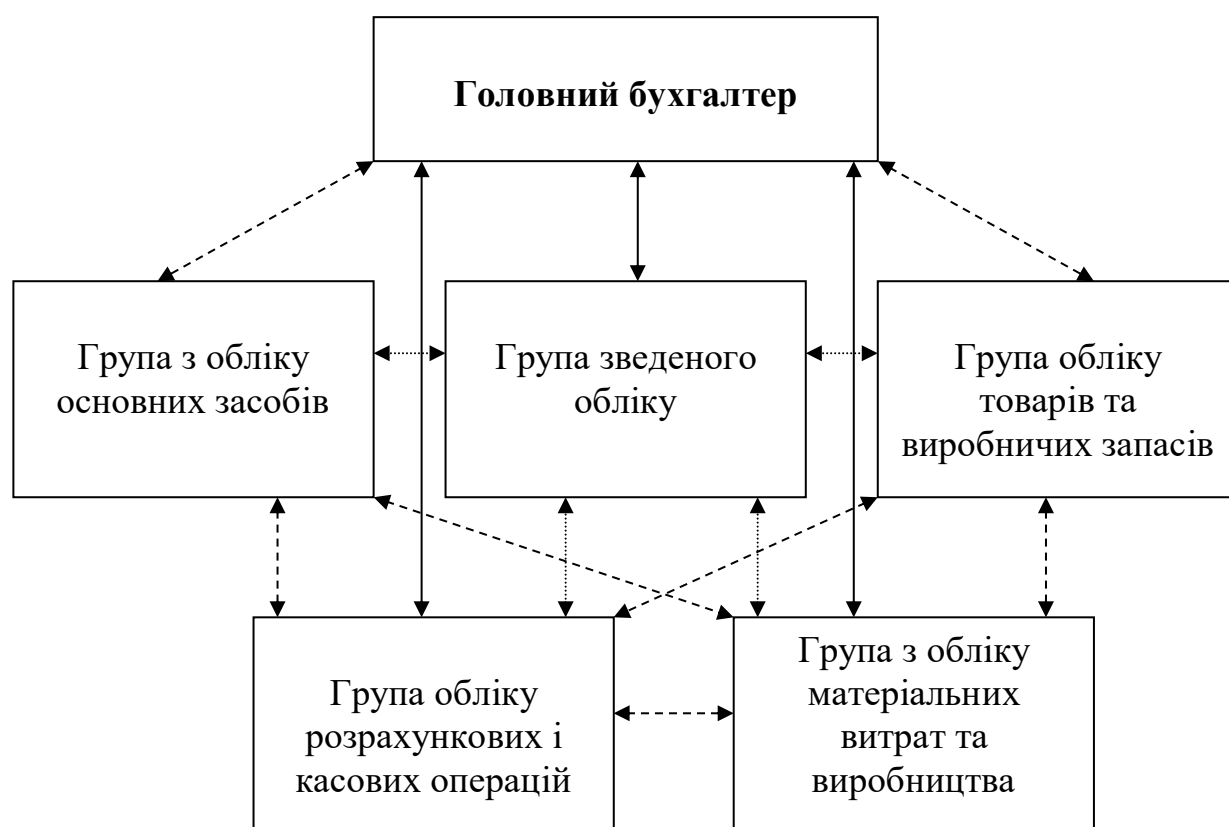
56. Рязанова Н.О. Аудит. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.
57. Рязанова Н.О. Бухгалтерський облік. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.
58. Слесар Т., Шара Є. Організація технології облікового процесу власного капіталу. Вісник економіки, 2021. №2. С.145-159
59. Спрощена фінансова звітність: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 затв. Наказом МФУ від 28.05.1999 р. №137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>(дата звернення 20.11.2024) (дата звернення 20.11.2024)
60. Суха О.Р. Аудит. Львів: Новий світ, 2024. 284 с.
61. Фоміна О.В., Король С.Я., Шаповалова А.П. Бухгалтерський облік. К.: ДТЕУ, 2024. 224 с.
62. Хмелевська А.В., Незборецька Г.М. Власний капітал за атрибутами об'єкту бухгалтерського обліку. Сталий розвиток економіки, 2021. №4. С.192-194
63. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 р. №435 – IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
64. Швед Н.П., Слюсаренко В.Є. Особливості аудиту власного капіталу підприємства. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/38820/> (дата звернення 20.11.2024)

ДОДАТКИ

Додаток А

Організаційна структура управління корпорації «McDonald's»

- <-.-.-> - рух облікової інформації між підрозділами бухгалтерії
 <==> - збір документації для здійснення обліку, контроль стану обліку
 <-.-.-.-> - збір інформації для здійснення зведеного обліку

Структура бухгалтерії корпорації «McDonald's»

Баланс (Звіт про фінансовий стан) станом на 31 грудня 2023 року

Підприємство: Підприємства з іноземними інвестиціями «МакДональдз Юкрейн Лтд»		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія: Дарницький		за ЄДРПОУ	2024 01 01
Організаційно-правова форма господарювання: Іноземне підприємство		за КАТОТТГ	23744453
Вид економічної діяльності: Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування		за КОПФГ	UA800000000000210193
Середня кількість працівників: 9 614		за КВЕД	170
Адреса: вулиця Гришка, буд. 7, Дарницький р-н, м. Київ, 02140, Україна			56.10
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Форма № 1		Код за ДКУД		1801001
Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	5	9 542	6 991
первісна вартість	1001	5	37 942	38 420
накопичена амортизація	1002	5	28 400	31 429
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5	222 017	200 545
Основні засоби	1010	5	2 253 261	2 781 248
первісна вартість	1011	5	3 810 411	4 755 347
внос	1012	5	1 557 150	1 974 099
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	10	150	150
Відстрочені податкові активи	1045		13 275	237 047
Інші необоротні активи	1090	9	643 176	615 047
Усього за розділом I	1095		3 141 421	3 841 028
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	6	94 102	118 635
Виробничі запаси	1101		-	28 418
незавершене виробництво	1102		-	-
готова продукція	1103		-	-
товари	1104		-	90 217
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7	38 527	134 623
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	7	111 682	140 247
з бюджетом	1135		2 564	389
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		19	11 302
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	8	498 603	1 285 379
готівка	1166		-	-
рахунки в банках	1167		-	-
Витрати майбутніх періодів	1170		2 047	1 403
Інші оборотні активи	1190		-	8 740
Усього за розділом II	1195		747 544	1 700 718
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1200		-	-
	1300		3 888 965	5 541 746

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	11	2 821 653	2 821 653
Капітал у дооцінках	1405		-	-
Додатковий капітал	1410	11	104 095	104 095
Резервний капітал	1415		-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11	(201 465)	1 020 408
Неоплачений капітал	1425	11	(10 915)	(10 915)
Вилучений капітал	1430		-	-
Усього за розділом I	1495		2 713 368	3 935 241
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	9	742 752	776 753
Довгострокові забезпечення	1520	12	73 750	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Усього за розділом II	1595		816 502	776 753
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	9	18 481	20 034
товари, роботи, послуги	1615	13	186 612	181 091
розрахунками з бюджетом	1620	13	45 841	118 610
у тому числі з податку на прибуток	1621		11 879	23 757
розрахунками зі страхування	1625	13	12 073	15 958
розрахунками з оплати праці	1630	13	45 545	59 643
держаними авансами	1635		-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660	12	50 218	434 152
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690		325	264
Усього за розділом III	1695		359 095	829 752
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		-	-
Баланс	1900		3 888 965	5 541 746

Керівник
Юлія БАДРІТДІНОВА

Головний бухгалтер
Алла ФЕДОСЄВА

Звіт про фінансові результати за 2023 рік

Підприємство: Підприємства з іноземними інвестиціями
«МакДональдз Юкрейн Лтд»

Дата (рік місяць число)

за ЄДРПОУ

Форма № 2 Код за ДКУД

КОДИ

2024 | 01 | 01

23744453

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	14	12 946 955	3 262 791
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	15	(5 838 987)	(1 599 708)
Валовий:				
прибуток	2090		7 107 968	1 663 083
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	18	29 154	304 893
Адміністративні витрати	2130	16	(627 683)	(539 029)
Витрати на збут	2150	17	(5 239 121)	(3 057 182)
Інші операційні витрати	2180	19	(60 933)	(242 948)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		1 209 385	-
збиток	2195		-	(1 871 183)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	20	33 468	703
Інші доходи	2240		2 343	-
Фінансові витрати	2250	20	(90 436)	(103 026)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	19	(59 620)	(126 233)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		1 095 140	-
збиток	2295		-	(2 099 739)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	21	196 488	11 879
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		1 291 628	-
збиток	2355		-	(2 087 860)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445		-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		1 291 628	(2 087 860)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500		310 263	86 807
Витрати на оплату праці	2505		2 229 926	1 959 825
Відрахування на соціальні заходи	2510		437 168	380 599
Амортизація	2515		483 579	471 385
Інші операційні витрати	2520		2 466 800	344 467
Разом	2550		5 927 736	3 243 083

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник
Юлія БАДРІТДІНОВА

Головний бухгалтер
Алла ФЕДОСЕЄВА

Звіт про власний капітал за 2022 рік

Підприємство: Підприємства з іноземними інвестиціями «МакДональдз Юкрейн Лтд»

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
2024 01 01
23744453

Стаття	Код рядк а	Зареєст- ований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Форма № 4			Код за ДКУД			Вилучений капітал	Всього
						Нерозподі- лений прибуток (непокритий збиток)	8	7	Неоплаче- ний капітал	9	10		
1	2	3	4	5	6								
Залишок на початок року	4000	901 801	-	104 095	-	1 884 736	(10 915)	-	-	-	2 879 717	-	-
Коригування:													
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	901 801	-	104 095	-	1 884 736	(10 915)	-	-	-	2 879 717	-	-
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(2 087 860)	-	-	-	-	(2 087 860)	-	-
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:													
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:													
Внески до капіталу	4240	1 919 852	-	-	-	-	1 919 852	-	-	-	3 839 704	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	(1 919 852)	-	-	-	(1 919 852)	-	-
Вилучення капіталу:													
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	1 659	-	-	1 659	-	-
Разом змін в капіталі	4295	1 919 852	-	-	-	(2 086 201)	-	-	-	-	(166 349)	-	-
Залишок на кінець періоду	4300	2 821 653	-	104 095	-	(201 465)	(10 915)	-	-	-	2 713 368	-	-

Керівник
Юлія БАДРІДІНОВА

Головний бухгалтер
Алла ФЕДОСЕЄВА

Звіт про власний капітал за 2023 рік

Підприємство: Підприємства з іноземними інвестиціями «МакДональдз Юкрейн Лтд»

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
2024 01 01
23744453

Стаття	Код рядка	Зареєст- ований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподі- лений прибуток (непокритий збиток)	Код за ДКУД		Всього
							Неоплаче- ний капітал	капітал	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	2 821 653	-	104 095	-	(201 465)	(10 915)	-	2 713 368
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	(69 755)	-	-	(69 755)
Скоригований залишок на початок року	4095	2 821 653	-	104 095	-	(271 220)	(10 915)	-	2 643 613
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	1 291 628	-	-	1 291 628
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни в капіталі	4295	-	-	-	-	1 291 628	-	-	1 291 628
Залишок на кінець періоду	4300	2 821 653	-	104 095	-	1 020 408	(10 915)	-	3 935 241

Керівник
Юлія БАДРІДІНОВА

Головний бухгалтер
Алла ФЕДОСЕЄВА

Баланс за рік, що закінчилися 31 грудня 2022

Актив	1.01.2022 тис. грн.	31.12.2022 тис. грн.	Примітка №
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	12 988	9 542	7
первісна вартість	37 877	37 942	7
накопичена амортизація	24 889	28 400	7
Незавершені капітальні інвестиції	189 643	222 017	7
Основні засоби	2 399 492	2 253 261	7
первісна вартість	3 659 347	3 810 411	7
знос	1 259 855	1 557 150	7
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	150	150	12
Відстрочені податкові активи	16 608	13 275	
Право оренди	638 312	643 176	11
Усього за розділом I	3 257 193	3 141 421	
II. Оборотні активи			
Запаси	80 484	94 102	8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	139 423	38 527	9
за виданими авансами	183 668	111 682	
з бюджетом	2 735	2 564	
у тому числі з податку на прибуток	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	190	19	
Гроші та їх еквіваленти	491 308	498 603	10
Витрати майбутніх періодів	2 121	2 047	
Усього за розділом II	899 929	747 544	
Баланс	4 157 122	3 888 965	
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	901 801	2 821 653	13
Додатковий капітал	104 095	104 095	
Нерозподілений прибуток	1 884 736	(201 465)	
Неоплачений капітал	(10 915)	(10 915)	
Усього за розділом I	2 879 717	2 713 368	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Інші довгострокові зобов'язання	678 665	742 752	
Довгострокові забезпечення	92 268	73 750	14
Усього за розділом II	770 933	816 502	

III. Поточні зобов'язання і забезпечення

Поточна кредиторська заборгованість за:

довгостроковими зобов'язаннями	21 976	18 481	
товари, роботи, послуги	243 473	186 612	15
розрахунками з бюджетом	121 431	45 841	15
у тому числі з податку на прибуток	42 053	11 879	
розрахунками зі страхування	13 739	12 073	15
розрахунками з оплати праці	53 332	45 545	15
розрахунками з учасниками	-	-	
Поточні забезпечення	52 019	50 218	14
Інші поточні зобов'язання	502	325	
Усього за розділом III	506 472	359 095	
Баланс	4 157 122	3 888 965	

Звіт про фінансовий результат за рік, що закінчився 31 грудня 2022

	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Примітка №
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Чистий дохід від реалізації продукції	3 262 791	11 093 306	16
Собівартість реалізованої продукції	(1 599 708)	(4 837 489)	17
Валовий прибуток :	1 663 083	6 255 817	
Інші операційні доходи	304 893	67 856	20
Адміністративні витрати	(539 029)	(509 315)	18
Витрати на збут	(3 057 182)	(4 439 368)	19
Інші операційні витрати	(242 948)	(69 143)	21
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	(1 871 183)	1 305 847	
Інші фінансові доходи	703	30 614	22
Фінансові витрати	(103 026)	(63 588)	22
Інші витрати	(126 233)	(52 945)	21
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	(2 099 739)	1 219 928	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	11 879	(208 542)	23
Чистий фінансовий результат: прибуток	(2 087 860)	1 011 386	
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Сукупний дохід	(2 087 860)	1 011 386	

Звіт про власний капітал за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

	Зареєстрований (пайовий) капітал	Додатковий капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Всього
Залишок на 01 січня 2022р.	901 801	104 095	1 884 736	(10 915)	2 879 717
Чистий прибуток за звітний рік	-	-	(2 087 860)	-	(2 087 860)
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	1 919 852	-	-	1 919 852	3 839 704
Погашення заборгованості з капіталу	-	-	-	(1 919 852)	(1 919 852)
Інші зміни в капіталі	-	-	1 659	-	1 659
Разом зміни у капіталі	1 919 852	-	(2 086 201)	-	(166 349)
Залишок на 31 Грудня 2022р.	2 821 653	104 095	(201 465)	(10 915)	2 713 368

Генеральний Директор
Бадрітдінова Ю. І.

Фінансовий Директор
Богородов О. Ю.

в. о. Головного бухгалтера
Франков В. В.

26 липня 2023 року